

Eiropas Latviešu apvienībā Aizvadīti 2013. gada diasporas skolotāju kursi

Jau vairāk nekā piecus gadus pašā vasaras vidū kādā no gleznainākajām Latvijas vietām satiekas diasporas nedēļas nogales skolu skolotāji, lai klausītos lekcijās, piedalītos dažādās radošajās darbnīcās, diskutētu par sev būtiskiem jautājumiem un iepazītos ar jauniem kolēģiem un domubiedriem. Šogad diasporas skolotāju kursi notika no 9. līdz 11. jūlijam netālu no Cēsīm – Drabešu pagasta viesu namā „Bille”. Kursus organizēja Latviešu valodas aģentūra (LVA) sadarbībā ar Pasaules brīvo latviešu apvienību (PBLA) un Eiropas Latviešu apvienību (ELA). Kursos piedalījās 48 izglītības darbinieki no Amerikas Savienotajām Valstīm, Kanadas, Austrālijas, Japānas, Krievijas, Lielbritānijas, Īrijas, Spānijas, Luksemburgas, Beļģijas, Šveices, Vācijas, Austrijas, Dānijas, Zviedrijas, Norvēģijas, Somijas un Igaunijas.

Kursu svinīgajā atklāšanā klātesošos sveica LVA direktors Jānis Valdmanis, Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta vecākā eksperte valsts valodas politikas jomā Zaiga Sneibe, Ārlietu ministrijas pārstāve Annija Senakola, PBLA Izglītības padomes priekšsēde Daina Grosa, Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā (LNPL) Izglītības nodaļas vadītājs un ELA prezidija loceklis Māris Pūlis un Īrijas Latviešu nacionālās padomes (ĪLNP) Izglītības un kultūras nodaļas vadītāja Inguna Grietiņa.

Kursus ievadīja saturiski un informatīvi piesātināta lekcija „Latviskā pašapziņa”, ko lasīja Latvijas Universitātes (LU) Filozofijas un socioloģijas institūta vadošā pētniece, Dr. sc. soc. Dagmāra Beitnere. Viņa klātesošajiem lika aizdomāties par vairākiem aktuāliem jautājumiem: kāpēc mums ir vajadzīga latvietība, un kāds ir tās kodols; uz kādām pamatvērtībām un vēstures faktiem būtu jābalsta latviskā pašapziņa, lai tā augtu un nostiprinātos; kādi ir pašizpratnes stereotipi, un kā no tiem izklūt. Klausītājus īpaši iepriecināja lektore vērojumi par latviešu literatūras klasikas un literāro tēlu ietekmi uz mūsu

pašapziņu.

Pēc šīs lekcijas LVA diasporas projektu koordinatore Aija Otomere kopā ar M. Pūli klātesošos iepazīstināja ar diasporas skolām šobrīd pieejamām atbalsta iespējām. Referenti informēja, ka šogad finansiālu atbalstu saņems 36 nedēļas nogales skolas Eiropā, ASV, Austrālijā un Kanādā. Tika stāstīts arī par LVA jau paveikto un līdz 2013. gada nogalei plānoto.

Nākamais uzstājās Leonīds Kotovičs. Viņš pastāstīja par latviešu valodas apguvi Maskavas Lat-

intensīvi darbojās divās radošās meistarklasēs: filozofe un kino režisore Krista Burāne vadīja meistarklasi par filozofisko domāšanu valodas apguvē, savukārt Vita Brakovska – meistarklasi par radošo domāšanu. Kursu pirmās dienas nobeigumā skolotāji ar lielu sajūsmu pievienojās grupas „Dzelzs vilks” dziedātājiem.

Kursu otrā diena, 10. jūlijs, sākās ar LU Paudagogijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes profesores, Dr. paed. Zentas Anspokas lekcijām „Vēsturiskais at-

uzsvēra: tā kā ikviens bērns ir individuālitāte, skolotāja vienāda attieksme pret visiem audzēkņiem var ļoti kaitēt mācību procesam un savstarpējai sapratnei. Otrā V. Vaivades lekcija bija „Latviešu valodas nodarbību plānošana, organizēšana un vērtēšana”. Savukārt sadarbībā ar LVA metodiķi Lienu Valdmani V. Vaivade klātesošos iepazīstināja ar dažādiem LVA mācību un metodiskiem līdzekļiem latviešu valodas apguvē.

Pēc lekcijām tika organizēts

arbaletu un ekskursijas pa Cēsu pili sveču lukturišu gaismā skolotāji devās nakts ekskursijā pa vienu no skaistākajām Latvijas pilsētām – Cēsīm.

Kursu nobeiguma diena, 11. jūlijs, sākās ar priekšlasījumu, kā, apgūstot latviešu valodu, iespējams izmantot viedtālrunus un planšetdatorus. Melburnā dzīvojošais programmēšanas speciālists Arnis Gross parādīja stāstījumu klātesošajiem demonstrēja, kā šīs tehnoloģijas latviešu valodas stundās būtu izmantojamas praktiski.

Pēc A. Grosa lekcijas vairāki kursu dalībnieki pastāstīja par latviešu valodas apguves iespējām valstī, kur viņi darbojas par latviešu valodas un kultūras skolotājiem. Rīta Jaurēna dalībniekus iepazīstināja ar savu pedagogisko darbību Augšbrosos (Omskas apgabals, Krievija), īpašu uzmanību veltījot logopēdiskajam aspektam: kā audzēkņiem iemācīt pareizi izrunāt dažādas latviešu valodas skaņas. Ilona Saverasa pastāstīja par savu skolotāja darbu Maksima Gorkija ciemā (Baškīrija), savukārt Daiki Horiguči – par latviešu valodas mācīšanās iespējām Japānā. Jāpiebilst, ka šogad iznākuši arī D. Horiguči sarakstītā latviešu valodas mācību grāmata japāņu studentiem.

ELA izglītības referente Daina Grase kursu dalībniekus informēja par savu Beļģijas pieredzi un mazuļu skolas nozīmi latviešu valodas apguvē. Lai audzēkņus rosinātu vairāk lasīt grāmatas latviešu valodā, Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Bērnu literatūras centra galvenā bibliotēkārē Ilze Čilipāne informēja par bērnu lasīšanas veicināšanas programmu „Bērnu un jauniešu žūrija” un iespējām, kā minēto programmu varētu izmantot diasporas skolās. Diasporas nedēļas nogales skolu skolotāju kursi beidzās ar diskusiju „Diasporas nedēļas nogales skolu nākotnes perspektīva”, ko vadīja LVA direktora vietniece un Izglītības daļas vadītāja Dace Dalbiņa, D. Grosa un M. Pūlis.

Lāsma Ģibiete,
Eiropas Latviešu apvienības
komunikāciju referente

Foto: Aija Otomere (Latviešu valodas aģentūra)

Kursu dalībnieki

viņu kultūras biedrībā un iepazīstināja ar sava skolnieka Aleksandra Michailovska izstrādāto tulkošanas programmu.

Ar lielu interesi diasporas skolotāji uzklāusija LU Paudagogijas un psiholoģijas institūta pētnieces, praktizējošas psiholoģes, Dr. psych., mag. paed. Inetas Tunnes lekciju „Bērnu psiholoģiskā attīstība: laikmeta konteksts”. Pēc tā noklausīšanās kursu dalībniekiem radās daudz jautājumu. Viņi no lektores uzzināja par bērnu vispusīgas attīstības kritērijiem, dažādām pieejām, personību veidojošiem faktoriem, par lielo nozīmi sadarbībai starp vecākiem, skolotājiem un audzēkņiem, par piesaistes modeļiem, bērna aizsargstratēģijām un ģimeņu tipiem.

Pēc pusdienu pauzes skolotāji

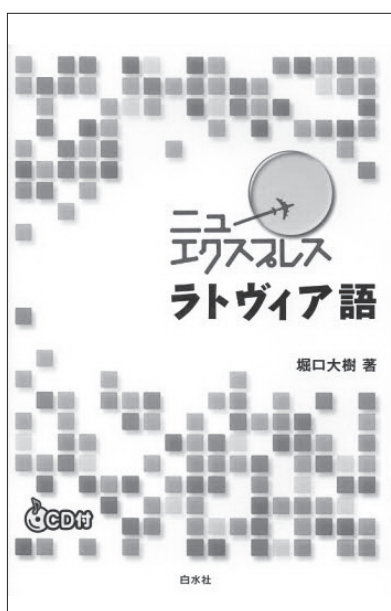
skats latviešu valodas apguvē” un „Darbs apvienotās grupās”. Lekcijās īpaši tika uzsvērti divi jautājumi: kā individuālizēt mācību procesu, un cik svarīgi ir apzināti jeb jēgpilni mācīties. Diasporas skolotāji uzzināja, kā saskaņot valodas teoriju un praksi, kāda ir mācību satura secība. Aizrautīgi tika diskutēti par līdzsvaru starp gramatiku un komunikāciju, apgūstot latviešu valodu. Professore pastāstīja par savu pētījumu, kādi mācību līdzekļi no skolēnu viedokļa vislabāk palīdz mācīties. Viņas galvenais secinājums: mūsdienās izglītojamam nepieciešama rokasgrāmata, nevis tekstu grāmata.

Dienas turpinājumā LVA metodiķe Vineta Vaivade savā lekcijā „Mācību procesa diferenciacija un individuālizācija” vairākkārt

patstāvīgais darbs trīs grupās. Z. Anspoka vadīja grupu „Kā mācīsim lasīt un rakstīt latviski?”, V. Vaivade – „Teksts kā cietais rieksts”, bet L. Valdmane – „Elektroniskie resursi latviešu valodas apguvei”. Pēc spraigas patstāvīgas darbošanās Daina Grosa klātesošajiem pastāstīja par Amerikas latviešu apvienības (ALA) 2013. gada mācību mērķiem, aicinot tos un citus labās prakses piemērus izmantot arī diasporas skolās Eiropā.

Dienas nobeigumā diasporas skolotāji apmeklēja Cēsu pili, kur meistardarbnīcās bija iespējams gan iemācīties cept pašraudzētu maizi, gan uzzināt daudz interesanta par seno rotu kalšanu. Pēc lustīgiem dančiem kopā ar folkloras kopas „Rija” dalībniekiem, roku ievingrināšanas šaušanā ar

Iznākusi pirmā latviešu valodas mācību grāmata japāņu valodā

Jau vēstījām, ka jūlija vidū trīs dienu garumā Drabešu pagasta viesu namā „Bille” notika ikgadējie diasporas skolotāju kursi, ko organizēja Latviešu valodas aģentūra sadarbībā ar Pasaules brīvo latviešu apvienību (PBLA) un Eiropas Latviešu apvienību (ELA). Kursu laikā viens no to dalībniekiem – Japānas Zinātnes popularizēšanas biedrības (Japan Society for the Promotion of Science) pētnieks Dr. Daiki Horiguči (Daiki Horiguchi) – klātesošos iepazīstināja ar pirmo japāņu valodā izdoto mācību līdzekli latviešu valodas apguvei „Jaunais Ekspresis: latviešu valoda”, kas nācis klajā Tokijas izdevniecībā „Hakusuisha” 2013. gadā.

D. Horiguči ir arī šī mācību līdzekļa autors. „Jaunais Ekspresis” ir īpaša grāmatu sērija, un tajā pieejamas mācību grāmatas vairāk nekā 50 pasaules valodās. Jāpiebilst, ka šī grāmata paredzēta īpaši japāņu studentiem.

Mācību grāmata strukturēta divdesmit nodaļās jeb nodarbībās, kas japāņu studentiem soli pa solim palīdzēs apgūt latviešu valodu, sākot ar alfabētu un skaņu izrunu un beidzot ar darbības vārdu veidošanu divdabja formā. Katrā no nodaļām aplūkots kāds ar latviešu valodas gramatiku saistīts temats, savukārt nodaļas nobeigumā pievienota neliela vārdnīciņa, kur tulkoti jau-

nie jeb nodarbības laikā apgūstamie vārdi. Lai studējošajiem atvieglotu valodas mācīšanos, grāmatai pievienots arī kompaktdisks. Mācību līdzekļa beigās atrodams neliels latviešu gramatikas kopsavilkums: skaidroti šaurā un platā patskaņa „e” izrunas nosacījumi, iekļautas nomena (vietniekvārdu, lietvārdu, īpašības vārdu, skaitļa vārdu) deklinēšanas un darbības vārdu konjugēšanas paradigmas, kā arī darbības vārdu prefixu (priedēkļu) lietošana. Vēl šīs grāmatas pēdējās lappusēs ietverta latviešu – japāņu valodas vārdnīciņa. Lai cilvēkiem, kuri apgūst latviešu valodu, būtu kaut neliels ie-

skats arī mūsu valsts ģeografijā, grāmatā atrodama Latvijas karte ar lielāko pilsētu, ūdeņu (upju, jūras un liča), augstākās vietas un robežvalstu nosaukumiem latviešu un japāņu valodā.

Grāmatas autors D. Horiguči ir Japānas–Latvijas Mūzikas asociācijas biedrs. Kopā ar Japānā dibināto kori „Gaisma”, kā dalībnieki dzied dziesmas latviešu valodā, viņš šovasar piedalījies XXV Vispārējās latviešu Dziesmu svētkos. D. Horiguči nodarbojas arī ar pedagogisko darbību, viņš Latvijas vēstniecībā Japānā sniedz latviešu valodas kursus, kas japāņu vidū ir arvien vairāk iecienīti.

Lāsma Ģibiete,

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Žaņa Lipkes memoriāla svinīgā atklāšana

Izraēlas Valsts prezidenta Šimona Peresa Valsts vizītes ietvaros otrdienā - 30. jūlija rītā Kīpsalā, Rīgā, notika Žaņa Lipkes memoriāla svinīgās atklāšanas ceremonija, kurā piedalījās arī Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš.

Jaunizveidotais Ž. Lipkes memoriāls ir uzbūvēts tikai pāris soļu no vietas, kur zem malkas šķūniņa izraktā pazemes bunkurā Ž. Lipke Otrā pasaules kara vācu okupācijas laikā slēpa nāvei nolemtus cilvēkus. Mūsu laikraksta 26. numurā publicēts plašs materiāls par šo unikālo, par sabiedrības līdzekļiem izveidoto muzeju.

“Žanis Lipke bija vienkāršs ostas strādnieks, kuŗa iespējas un līdzekļi bija stipri ierobežoti. Tomēr viņš ar savu sievu Johannu un citiem palīgiem, riskējot ar savu un tuvinieku dzīvību, vairāku gadu garumā spēja izglābt vismaz 55 ebrējus, brīnumainā kārtā izvairoties no nacistiskā režīma represijām. Pat pēc kara, kad Žani Lipki par viņa ricību noprotināja padomju varas pārstāvji, uz jautājumu, vai nacistu varas iestādēm bijis zināms, ka viņš slēpj savā mājā tik daudz cilvēku, pārsteidzoša savā vien-

vijas politiķi, ārvalstu vēstniecību pārstāvji, uzņēmēji un žurnālisti.

***

Izraēlas prezidents Latvijā

Latvijā divu dienu vizītē bija ieradies Izraēlas prezidents Šimons Peress.

Pēc oficiālās sagaidīšanas ceremonijas pie Melngalvju nama notika fotografēšanās un parakstīšanās viesu grāmatā (*attēlā*).

Izraēlas prezidenta vizītes programmā bija ziedu nolikšanas ceremonija pie Brīvības pieminekļa, Rumbulas memoriāla un Okupācijas muzeja apmeklēšana, tikšanās ar mūsu valsts augstākajām amatpersonām. Šimons Peress piedalījās Žaņa Lipkes memoriāla atklāšanā.

Peress norādīja, ka Latvijā ieradies ar dažādām vēstures izjūtām - pozitīvi noskaņots par to, ka Latvijas ebrēju kopienai bijusi

2020”.

***

ASV prezidents Obama tiksies ar Baltijas valstu prezidentiem

ASV Baltais nams 29. jūlijā paziņoja par prezidenta Baraka Obamas plānoto tikšanos ar Latvijas prezidentu Andri Bērziņu, Igaunijas prezidentu Tomasu Hendriku Ilvesu un Lietuvas prezidentu Daļu Gribauskaiti 30. augustā Baltajā namā Vašingtonā. Tikšanās laikā tiks pārrunāts plašs jautājumu loks, ieskaitot reģionālo sadarbību, enerģētikas drošību, Transatlantisko tirdzniecības un ieguldījumu partnerību, aizsardzības jautājumus un kibernetikas drošību. Prezidenti pārrunās arī sadarbību cilvēktiesību un demokrātijas veicināšanā, ieskaitot attīstības palīdzības sniegšanu jaundemokrātijas valstīm visā pasaulē.

“Šī tikšanās apliecina ciešo sadarbību un partnerību starp ASV un Baltijas valstīm, sniedzot iespēju padziļināt mūsu veiksmīgās attiecības dažādās kopīgo mērķu jomās,” sacīja ASV vēstnieka Latvijā vietniece Karina Maklelanda.

***

Valsts prezidents Igaunijā

Igaunijas pilsētas Vilandes folkloras mūzikas festivāla atklāšanas sarīkojumā Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš Igaunijas prezidentam Tomasam Hendrikam Ilvesam pasniedza unikālā albuma *Terra Mariana* faksimila izdevumu.

Albums ir nozīmīgs ar vēsturisko, māksliniecisko un kultūras saturu un ir svarīga kādreizējās *Terra Mariana* zemju - Latvijas un Igaunijas - nacionālā kultūras mantojuma un katoļu Baznīcas kultūras un mākslas mantojuma daļa.

Latīņu valodā sarakstītā albuma *Terra Mariana 1186-1188* oriģināls atrodas Vatikāna Apustuliskajā bibliotēkā. Tas ticis dāvināts pāvestam Leo XIII priesterības 50 gadu jubilejā 1888. gadā. Albumi ir krāšņi ilustrēti un vēsti par kristīgās ticības izplatīšanos Latvijā un Igaunijā - kādreizējā Livonijā, ko mēdz saukt par Marijas zemi (*Terra Mariana*). Albuma 70 lapās (61x45 cm) atrodams bagātīgs vizuālais un tekstuālais materiāls par Livonijas pilīm, pilsdrupām, baznīcām, kapakmeņiem, senu, dižciltīgu dzimtu ģerboņiem, zīmogiem, vēsturiskām personībām, kā arī seno sudraba un zelta monētu nospiedumi. Tā kā albumi dāvinājumiem tika veidoti tikai vienā eksemplārā un līdz šim ir bijis pieejams vienīgi Vatikāna Apustuliskajā bibliotēkā, iespēja piekļūt unikālajam kultūras mantojumam ir bijusi ļoti ierobežota. Tāpēc 2007. gadā Latvijas Na-

cionālā bibliotēka un Vatikāna Apustuliskā bibliotēka, klātesot Latvijas ārlietu ministram, parakstīja kopizdevuma līgumu, kas paredz albuma *Terra Mariana* faksimilizdevuma un tā zinātnisko komentāru izdošanu.

***

Prezidenti joko

Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš un Igaunijas prezidents Tomass Hendriks Ilvess varētu tikties Latvijā 2014. gada 1. janvārī, kad Latvijā tiks ieviests eiro. Par to abi prezidenti runājuši nesenās tikšanās laikā. „Ilvess sacīja, ka 1. janvāra rītā došoties uz Latviju, lai iepirktos ar eiro un pārbaudītu, kā tas viss strādā. Acīmredzot man arī būs jādodas pretī - man jānovērtē, vai viņš tiešām izpilda savu solījumu,” smaidot teica Andris Bērziņš.

Igaunijas prezidents savā *twitter* kontā jau iepriekš bija apsvēcis Latviju par gaidāmo eiro ieviešanu, priecājoties, ka no nākamā gada varēs doties uz Rūjienas un par savu iecienīto salīdzinājumu maksāt ar eiro.

***

Neredz pamatu grozīt Satversmi

Pirms diviem gadiem Valsts prezidents Andris Bērziņš atzina par nepieciešamu sākt diskusijas konkrētu priekšlikumu izstrādei pārvaldības modeļa pilnveidei, un tika izveidota ekspertu darba grupa.

Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa (*Vienotība*) LNT raidījumā *900 sekundes* norādīja, ka Valsts prezidenta rosinātās valsts pārvaldes reformas ir jāredz “uz papīra”, lai tās vērtētu. Āboltiņas ieskatā Latvijā darbojas Satversme un nav pamata to grozīt. Citādi varot iznākt kā ar bijušā izglītības un zinātnes ministra Roberta Čīļa iecerētajām izglītības sistēmas reformām - daudz un plaši par tām runāts un diskutēts, bet beigās “ciks vien sanāca”.

***

Atzinība par dārzu kultūru

Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa 27. jūlijā piedalījās Nīcas dārzu dienas - 2013 sarīkojumos.

Saeimas priekšsēde pie Nīcas dārzu saimniekiem

Nīcas dārzu dienas mērķis ir popularizēt un attīstīt skaisto dārzu kultūru kā vienu no kultūrvēsturiskā mantojuma daļām, veicinot Nīcas novada un Latvijas sakoptību un Nīcas pazīstamību. Āboltiņa pasniedza atzinības rakstus un pateicās par nesavtīgo, uzticīgo un atbildīgo darbu

un ieguldījumu valsts attīstībā Nīcas skaisto dārzu saimniekiem - Beluzu, Dzintaru, Girņu, Jereminoviču, Rusmaņu un Kluču ģimenei, kā arī Nīcas pašvaldības dārzniecei Ingai Šenfeldei.

***

Rinkēvičs 21. vietā starp runīgākajiem pasaules līderiem

Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs (*Reformu partija*) ierindots 21. vietā starp runīgākajiem pasaules līderiem sociālajā tīklā *twitter.com* un ieņem 16. vietu “kontaktu” jomā jeb par to, ar cik no pārējiem pasaules līderiem viņš šajā tīklā ir saistīts. “Runīgums” rēķināts, uzskaitot, cik daudzi no politiķa *tvītiem* ir atbildes uz citu tīkla lietotāju izteikumiem.

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) “kontaktu” jomā ir 33. vietā. Pirmajā vietā ir Zviedrijas ārlietu ministrs Karls Bilts. Visrunīgākais no pasaules līderiem sociālajā tīklā ir Ugandas premjermministrs Amama Mbabazi, bet trešo vietu ieņem Bilts ar sociālā tīkla kontu, kurā viņš *tvīto* galvenokārt zviedru valodā.

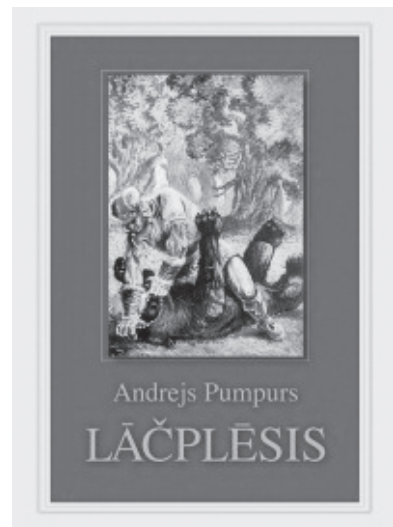
*

Edgars Rinkēvičs (RP), tiekoties ar Slovačijas vēstnieku Latvijā Dušanu Krištofiku, kas bija ieradies atvadā vizītē, izteica pateicību Slovačijai par sniegto atbalstu Latvijas centieniem iestāties Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (*OECD*). Rinkēvičs informēja Slovačijas vēstnieku par eiro ieviešanas gaitu Latvijā. Ministrs puda pārliecību, ka Latvijas pievienošanās eirozonai veicinās ekonomiskos sakarus starp abām valstīm.

***

Eposam „Lāčplēsis” - 125

Šogad aprit 125 gadi, kopš izdots Andreja Pumpura sacerētais epos „Lāčplēsis” - daiļdarbs, kas, laikam ritot, nav pārklājies ar putekļu kārtu.

Eposi izdots vairākkārt un vienmēr ātri pazudis no grāmatnicu plauktiem. Tulkots 12 valodās. Iemūžināts teātra un kino tēlos, skaņdarbos, komiksos, skulptūrās, tas atbalsojies arī citu rakstnieku darbos. Lielvārdē pilnietas svētkos tika pieminēts dižā novadnieka lielais veikums. „Jūs esat bagāts novads: jums pieder Lāčplēsis un Lielvārdes josta,” Andreja Pumpura Lielvārdes muzeja darbiniekiem bieži saka apmeklētāji.

(Turpinājums 4. lpp.)

Foto: LEITA

Valsts prezidents Andris Bērziņš (no labās), Izraēlas prezidents Šimons Peress un biedrības „Žaņa Lipkes memoriāls” valdes priekšsēdis Māris Gailis atklāj Žaņa Lipkes memoriālu

kāršībā bija atbilde: “Ja viņi to zinātu, es tiktu nekavējoties nošauts. Tā kā sods par viena ebrēja slēpšanu būtu tāds pats kā par daudzu - nošaušana, es slēpu daudzus.” savā uzrunā stāstīja Latvijas prezidents.

“Šādi cilvēki ir mūsu tautas lepnums. Žaņa Lipkes un citu ebrēju glābēju vārdi paliks vēsturē par pierādījumu tam, ka pat visbriesmīgākajos apstākļos cilvēkmīlestība nav uzvarama,” turpināja A. Bērziņš.

Emocionālu uzrunu teica Izraēlas prezidents Šimons Peress, uzsverot, ka cilvēcei jādara viss iespējamais, lai šādi neticami šausmīgi vēstures notikumi vairs nekad neatkārtotos.

No Izraēlas bija ieradies Žaņa Lipkes izglābtā Haima Smoļanskā dēls Boriss Smoļanskis, kas arī teica izjustus pateicības vārdus.

Atklāšanas sarīkojums bija plaši apmeklēts, viesu vidū bija Lat-

viņu iespēja šeit attīstīt savu kultūru, taču traģisks notikums vēsturē ir holokausts, kad vācieši kopā ar kollaboracionistiem nogalināja daudzus Latvijā dzīvojušos ebrējus. Taču jāapzinās, ka tā ir pagātne, mums ir jākoncentrējas uz nākotni.

Tiekoties ar Latvijas Valsts prezidentu, Šimons Peress sacīja, ka tādām mazām valstīm kā Latvija un Izraēla ir iespējas būt lielām, veidojot labāku pasauli bez rasisma, naida, antisemitisma, kā arī neignorējot individa domas.

Peress puda gatavību atbalstīt Latvijas virzību uz iestāšanos *OECD*. Prezidenti apmainījās viedokļiem par sadarbību Eiropas Savienības kontekstā, un Latvijas prezidents informēja viesi par Latvijas stratēģiskās izvēles - eiro ieviešanas - pamatojumu. Savukārt Izraēlas prezidents norādīja uz iespējām sadarboties ES zinātnes programmā “Horizonts

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Hermanis atkal grib pārsteigt

Zalcburgas festivālā operas sadaļa tika atklāta ar latviešu režisora Alvja Hermana iestudēto komponista Harisona Bērtvīsla operu „Geveins” (1991). Tā ir leģenda par vienu no karaļa Artūra Apaļā galda bruņiniekiem. Alvis Hermanis ir ne tikai šī vērienīgā uzveduma režisors, bet arī skatuves iekārtojuma autors – scēnografs. Izrāde notika tajā pašā Zalcburgas spēles laukumā, kurā Alvis Hermanis pērn iestudēja kritikas izcili novērtēto operu „Zaldāti”.

***

Latvijas vēstniecībā Čehijā

viesojas Lidices Starptautiskā bērnu mākslas konkursa jaunie mākslinieki no Rīgas un Baldones. Viņi bija ieradusies Čehijā, lai piedalītos Lidices konkursā. Šogad no Latvijas konkursam tika iesūtīti 107 dalībnieku 560 darbi, no kuriem 25 saņēma godalgas. Lidices mākslas konkurss ir viens no nozīmīgākajiem starptautiskajiem bērnu konkursiem. Šogad tas notika 41. reizi.

***

Aicina piedalīties lāpu skrējienā „Apkārt Latvijai”

Nacionālie bruņotie spēki sadarībā ar Valsts policiju, Valsts robezsardzi un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu aicina Latvijas iedzīvotājus pieteikties lāpu skrējamam gar Latvijas robežu - „Apkārt Latvijai”.

Skrējiena svinīgā atklāšana notiks 15. augustā plkst.9.30 Brāļu

kapos, kad pēc lāpu svinīgās iedegšanas skrējējiem dalībnieki divās grupās uzsāks skrējieni no Rīgas uz Salacgrīvu un no Rīgas uz Mērsragu. Skrējiena kopējais garums ir aptuveni 1500 kilometru. Tas norisināsies septiņas dienas 14 posmos. Ikviens interesents, kas vēlas skriet par Latviju, laipni aicināts pieteikties pie izraudzītā posma atbildīgā Nacionālo bruņoto spēku pārstāvja, elektroniski piesūtot savu vārdu, uzvārdu, vecumu, tālruna numuru, e-pasta adresi, kā arī informāciju par starta vietu.

***

Latvijas Okupācijas muzejam jauns direktors no 2014. gada 1. jūlija

Timekļa laikraksta *Latvietis* redaktors **Dr. Gunārs Nāgels** apstiprināts Latvijas Okupācijas muzeja direktora amatā, sākot ar 2014. gada 1. jūliju. Viņš stāsies ilggadējās direktores Dr. Gundegas Micheles vietā. Tā lēma Latvijas Okupācijas muzeja biedrības biedru sapulce š.g. 12. jūlijā. Vēl pirms stāšanās direktora amatā G. Nāgels no š.g. 14. oktobra darbosies par muzeja direktora vietnieku attīstības jautājumos, ziņo Okupācijas muzeja biedrības valdes priekšsēdis Val-

ters Nollendorfs.

Direktore Gundega Michele bijusi viena no sākotnējiem muzeja veidotājiem 1993. gadā. Viņas vadībā pēdējo divpadsmit gadu laikā gūti ievērojami panākumi, kas jau nākamo gadu laikā vainagosies ar muzeja iekārtošanu pārbūvētajā muzeja ēkā Latviešu strēlnieku laukumā.

G. Nāgela ieskatā Latvijas Okupācijas muzeja moto *Atcerēties. Pieminēt. Atgādināt* ir ne tikai senas vēstures jautājums, bet arī stūrakmens Latvijas valsts aizsardzībā. Latvijas 50 okupācijas gadi nav pazudusi vēsture. Tie paši amati, kas bija izsūtāmo cilvēku amatu sarakstos, ir veikti šodien, un tās pašas ēkas ir apdzīvotas šodien. G. Nāgels ir pārliecināts: katrs, kas sapratis šo posmu mūsu vēsturē, būs Latvijai labvēlīgāk noskaņots.

Gunāra Nāgela vecāki atstāja Latviju 1944. gada rudenī un pēc Vācijas bēgļu nometnēs pavadītiem pēckara gadiem ieceloja Austrālijā. G. Nāgels dzimis Austrālijā, mācījies Melburnas Latviešu biedrības Daugavas sestdienas skolā un Latviešu vidusskolā. Latviešu kultūrā svesumā uzturējies, dziedot koŗos un izveidojot Melburnas Etnografisko mūzikas ansambli, kā arī septiņus gadus vadījis latviešu radio raidījumus Melburnā. 1974. gadā Monaša universitātē Austrālijā G. Nāgels ieguvis zinātnes bakalaura gradu matemātikā ar uzslavu, 1979. gadā – filozofijas doktora gradu Zinātnes fakultātes Matemātikas departamentā, bet 2013. gadā – maģistra gradu lietišķā valodniecībā. No 1973. līdz 1986. gadam bijis mācībspēks Monaša universitātē un Melburnas universitātē un citur, 80. gadu beigās un līdz 2003. gadam vadījis vairāku starptautisku informātikas projektu ieviešanu un kontrolēšanu Saūda Arabijā, Vācijā un Latvijā. Tagad ir laikraksta *Latvietis* redaktors, Pasaules brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda Preses nozares priekšsēdis un Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē Preses nozares vadītājs.

Aija Ventaskraste

***

Dalī Liepājā

Neticami laimīgas sagādīšanās pēc spāņu mākslinieka Salvadora Dalī (1904–1989) oriģināldarbi no privātkolekcijām ir izstādīti Liepājas muzejā. Tas ir kļuvis par Latvijā pirmo un pagaidām vienīgo, kuram izdevies sarīkot slavenā sirrealista izstādi, kas būs atvērta līdz 13. augustam, kad uzsāks ceļu uz Slovākiju.

***

Iegūst Junior Achievement Eiropas līdera balvu

Londonā notika *Junior Achievement - Young Enterprise Europe* Skolēnu mācību uzņēmumu (SMU) fināls. Latvijas komandas *Dream Sleep* dalībniece **Zane Radžele** (attēlā) saņēma Eiropas

līdera balvu (*Alumni Leadership Award*). No 200 skolēniem, kuri piedalījās Eiropas finālā, tikai labākie saņēma rakstveida uzaicinājumu *Alumni Leadership Award* konkursa intervijai ar starptautisko žūriju, tostarp arī divi latviešu SMU *Dream Sleep* dalībnieki - Mairis Gailums un Zane Radžele. Pēc žūrijas kopvērtējuma Radžele bija viena no 17 starptautiskajiem jauniešiem, kuri tika sumināti kā titula *Alumni Leadership Award* ieguvēji. Tādējādi jaunieši guvuši iespēju tikties ar Eiropas starptautisku uzņēmumu īpašniekiem.

***

Rīgā uzstāsies amerikāņu komponists un saksofonists Andrē Vida

Ojāra Vācieša memoriālajā muzejā 16. augustā ar akustisku solo priekšnesumu uzstāsies Andrē Vida (*André Vida*).

Saksofonists un mūzikas autors Vida, būdams viena no 20. gadsimta ietekmīgākajiem avangarda komponistiem Entonija Brekstonā skolnieks, mūzikā eksperimentē ar dažādām kompozīcijas/improvizācijas tehnikām un filozofijām, postmoderni apspēlējot džeza mūzikas vēsturi un robežas starp nejaūšo un kontrolēto skaņā. Ojāra Vācieša memoriālajā muzejā Vida uzstāsies ar solo priekšnesumu, bet koncerta viesis, latviešu atdzejotājs un dzejnieks Moreino priekšnesuma ietvaros nolasīs vairākus savus dzejoļus.

***

„Loengrīnu” diriģēs Andris Nelsons

Baireitā, Vācijā, atklāts Vāgnera mūzikas festivāls. Svinīgo atklāšanas ceremoniju apmeklēja Vā-

cijas kanclere Angela Merkele un Vācijas prezidents Joachims Gauks.

Festivāls ilgs līdz 28. augustam, un tā 30 izrādēs būs iespēja noskatīties un noklausīties septiņas operas. Līdz ar „Nibelunga gredzena” ciklu un „Klīstošo hollāndieti” Vāgnera cienītājiem tiek piedāvāts arī „Tanheizers” un „Loengrīns”, kuŗu diriģēs pasaulslavenais latviešu diriģents Andris Nelsons.

***

No liesmām izglābtie dārgumi

“100 Latvijas vēstures relikvijas” ir izstāde, kas pirms ugunsgrēka Rīgas pili bija aplūkojama Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā. Visas mūsu tautai svarīgās relikvijas izdevās izglābt no liesmām, taču izstādes ekspozīcija šobrīd nav pieejama apskatei.

Daļa eksponātu - senās rotaslietas, mūsu senču darbarīki, unikāli dokumenti, pirmā Bībele latviešu valodā un citi - šobrīd ir aplūkojami LNVM un portāla *Delfi* kopā veidotajā virtuālajā izstādē. Reizi nedēļā izstādes ekspozīcija tiek papildināta ar pieciem jauniem eksponātiem un piecām Latvijas vēstures lappusēm:

***

Izdod apjomīgu grāmatu par latviešu strēlnieku cīņām un dzīvi

Apgādā „Zelta grauds” 1. augustā nāca klajā apjomīga grāmata “Pulcējieties zem latviešu karogiem!”. Grāmatā stāstīts par latviešu strēlnieku cīņām un gaitām gan Pirmajā pasaules karā, gan Krievijas Pilsoņu kara frontēs, kā arī par strēlnieku medicīnisko aprūpi, par strēlniekiem - rakstniekiem, māksliniekiem, aktieriem un sportistiem. Taču galvenais grāmatas vēstījums atspoguļo strēlnieku spēju cīnīties par savu zemi un spēju saglabāt savu cilvēciskumu un latvisko dzīvesziņu arī visnežēlīgākajos apstākļos. Grāmatas pēdējā nodaļa vēstī par strēlnieku piemiņas saglabāšanu. Teksts lasāms arī angļu valodā nodaļā *Rally under Latvian Flags*.

Izdevumā sakopot vairāk nekā 1600 fotoattēlu, reprodukciju un dokumentu no daudzu muzeju un arī privātām kolekcijām, doti personvārdu, vietvārdu un strēlnieku daļu rādītāji. Grāmatai pievienoti arī divi audiodiski. Pirmajā pag. gs 80. gadu sākumā ieskaņotās latviešu strēlnieku intervijas, otrajā - strēlnieku dziesmu izlase, ko iedziedājusi vīru kopa “Vilki”.

***

Rīgā 100 burinieku un jachtu

Rīgā Starptautiskā mācību buruķu un jachtu regatē *The Tall*

Ships Races 2013 bija ieradušies vairāk nekā 100 burinieku un jachtu no 17 pasaules valstīm.

Šogad regates ostas ir četras pilsētas pie Baltijas jūras - Orhūsa (Dānija), Helsinki (Somija), Ščecina (Polija) un Rīga. Posmos starp Orhūsu un Helsinkiem un Rīgu un Ščecinu kuģi sacentās par labāko rezultātu. Pirmie burinieki un jachtas no Helsinkiem ieradās Rīgā jau 24. jūlijā. Visvairāk burinieku un jachtu Rīgā bija no Lielbritānijas, Polijas, Krievijas, Vācijas, Norvēģijas un Nīderlandes. Latviju regatē pārstāvēja C klases jachta *Spaniel*.

Valsts prezidents Andris Bērziņš apmeklēja starptautiskās regates buruķuģus, tostarp C klases jachtu *Spaniel*.

***

Saņem ceturto patruļkuģi

Nacionālie bruņotie spēki (NBS) Liepājā saņēma ceturto “Skrundas” klases patruļkuģi „Jelgava”, kas tā nosaukts par godu vēsturiskajam cīņām pie Jelgavas.

Svinīgajā kuģa saņemšanas un tā karoga pacelšanas ceremonijā Liepājas ostas 81. pietātnē piedalījās aizsardzības ministrs Artis Pabriks (*Vienotība*). Līdz šim Jūras spēku flotiles rīcībā bija trīs “Skrundas” klases patruļkuģi - P-05 “Skrunda”, P-06 “Cēsis” un P-07 “Viesīte”. To nosaukumi izvēlēti atbilstoši nozīmīgākajām brīvības cīņu norises vietām Latvijas novados.

***

Kāda ir Latvijas ekonomiskā situācija?

Publicēti *Eurobarometer 79* pavasara aptaujas rezultāti. Ekonomisko situāciju Latvijā par labu novērtējuši tikai 20% iedzīvotāju, vairākums - 78% respondentu snieguši negatīvu atbildi. Eiropas Savienībā pozitīvu vērtējumu savas valsts ekonomiskajai situācijai ir snieguši caurmērā 26% iedzīvotāju, 72% bijuši pretējās domās, bet vēl 2% nav snieguši konkrētu atbildi. Standarta apsekojums tika veikts intervijās laikposmā no 2013. gada 10. līdz 26. maijam. Kopumā Eiropas Savienības dalībvalstīs un kandidātvalstīs tika aptaujāti 32 694 cilvēki.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Gan Maskavā, gan Rīgā cildina Nikolaju II un Romanovu dinastiju

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Naktī uz 1918. gada 17. jūliju Urālos, Jekaterinburgā, bolševiki barbariski noslepkavoja Krievijas imperijas pedējo caru Nikolaju II un viņa ģimeni.

Tagad Maskavā - "Trešajā Romā" - un arī Rīgā ne tikai pareizticīgā Baznīca, bet arī konservatīvi noskaņotā krievu publika piemin šīs traģēdijas 95. gadskārtu un "pie reizes" svin Krievijas kristīšanas 1025 gadu un Romanovu dinastijas 400 gadu jubileju. Šo gadskārtu "trīsveidība" uzvēdī tādu viduslaicīgu gaisotni: vīraks un imperiska nostālģija.

Nikolajs II un viņa ģimene piepulcināti Baznīcas svēto mocekļu saimei, un ne tikai dievnamos, bet arī daudzās "laicīgās"

ēkās redzamas tādas kā svētbildes: cars, cariene, viņu meitas un dēls ar oreolu ap galvu. Atceros, ka 1983. gada nogalē es Sidneijā iegāju turienes Krievu klubā, kur jau vestibilā mani sveica minētā "svētā ģimene" zeltītā rāmī.

Izrēķināšanās ar Krievijas pedējo imperatoru un viņa ģimeni bija barbarisks noziegums, bet Nikolajs II nebija nekāds svētais un dižais ne tiešā, ne pārnestā nozīmē.

Jau šī imperatora kronēšanas dienā - 1896. gada 14. (26.) maijā Maskavas pievārtē, plašajā Chodinkas laukā, vairāki tūkstoši viņa uzticamo pavalstnieku gāja bojā vai tika sakropļoti, samīdot cits citu lielajā drūzmā, kad milzīgais pūlis steigās pieklūt pie galdiem, kur tos gaidīja visžēlīgā patvaldnieka sagādātie cienasti. Jaunais imperators Nikolajs II

par Chodinkas traģēdiju nelikās ne zinīs. Tai pašā vakarā Lielajā Kremļa zālē turpinājās svinības, kas beidzās ar balli pie Francijas vēstnieka...

Pasaule nekad neaizmirsīs "Asiņaino svētdienu" 1905. gada 9. janvārī, kad pēc Nikolaja II rīkojuma Pēterburgas Ziemas pils priekšā tika apšauta mierīga procesija, kuŗas dalībnieki, tostarp sievietes un sirmgalvi, priesterā Gaponā vadībā bija devušies pie "cara tētiņa", lai valdniekam sūdzētos par savu beztiesību un nabadzību. Laukumu pie Ziemas pils klāja asiņu peļķes.

Nikolajam II bija spējīgi ministri - Vitte, Plēve, Stolipins. Bet imperatora svārstīgais raksturs, viņa neizlēmība un padošanās galma intrigām un odiozajam "brīnumdarim" Rasputinam pa-

steidzināja imperijas sabrukumu. Un 1917. gada 2. (15.) martā Nikolajs II atteicās no troņa.

Ilgu laiku Krievijas monarhistu aprindās nerimās baumas, ka cara ģimenes slepkavnieki bijuši latvieši. Taču jaunākie pētījumi pierāda, ka šāvēju vidū nav bijis neviena latvieša, kaut gan nama ārējā apsardzē bija arī pa latviešu strēlniekam.

Krievijas imperijā, kur kopš 1613. gada valdīja Romanovu dinastija, Rīga bija trešā nozīmīgākā pilsēta pēc Pēterpils un Maskavas. Šo pilsētu Nikolajs II ar savu ierašanos pagodināja 1910. gada jūlijā - sakarā ar Pēteru I pieminekļa atklāšanu, svinot 200 gadus kopš Vidzemes pievienošanas Krievijas imperijai. Gaŗām braucot karietei ar caru un carieni, mans tēvs Jāzeps Gordons, būdams 14 g. v. reālskolas

audzēknis, stāvēja ar visu klasi "špalierā", vicinot baltzilisarkanos karodziņus - tādas pašas kā mūsdienu Putina Krievijā.

Š. g. 18. jūlijā, pieminot pedējo Krievijas cara ģimenes noslepkavošanas 95. gadskārtu, Rīgā, Maskavas namā, notika "sabiedriska konference" un Romanovu dinastijas 400 gadiem veltīta grāmatu izstāde. Tai pašā dienā, kas veltīta "svēto carisko mocekļu" piemiņai, Rīgas pareizticīgo katedrālē notika svinīgs dievkalpojums, ko iesvētīja Rīgas un visas Latvijas mētopolīts Aleksandrs. Ķeizarkais Romanovu nams, pedējais Krievijas imperators, divgalvainā ērgļa spārnu vēziens...

Franks Gordons

Starp maigo un stingro varu

Ne pirmo gadu, runājot par Latvijas un Krievijas attiecībām, tiek pieminēts jēdziens „maigā vara” (soft power). Tas ir veids, kā Krievija

cenšas ietekmēt Latvijas politiku, izmantojot daļu krievu valodā runājošo Latvijas iedzīvotāju un plašsaziņas līdzekļu, – no vienas puses, reklāmējot dažādus ar kultūru vairāk vai mazāk saistītus pasākumus, bet, no otras puses, diskreditējot Latviju tās iedzīvotāju acīs, panākot neticību Latvijas valstij un arī Rietumvalstīm, lai cilvēkiem atliktu vienīgi orientēties austrumu virzienā. Krievijas maigā vara Latvijā darbojas ar panākumiem, sākot jau ar dažos Latvijas TV kanālos bez pārtraukuma skatāmiem Krievijas detektīvseriāliem un beidzot ar tā dēvēto jauno *izpildītāju* konkursu Jūrmalā *Jaunais Vilnis* (JV). Protams, var strīdēties par to, vai Krievijas bagātie grib tikai izklaidēties Jūrmalā vai arī viņus kaut kādā veidā interesē politika, tāpat kā var strīdēties par to, vai *Jaunais Vilnis* ir mūzikāls kultūras notikums vai arī skaļš balagans. Tomēr rezultāti ir acīm redzami: dažādas aptaujas liecina, ka vismaz puses Latvijas iedzīvotāju ieskatā šis notikums ir vajadzīgs, ienes naudu un vispār ir interesants.

Domāju, ka nupat Cēsu pilsētas svētkos kādas nejausi sastaptas, nepazīstamas latviešu kundzes attieksme „tas taču ir tik interesanti, tur ir tik daudz bagāto un ietekmīgo, man tā patīk uz viņiem skatīties” ir raksturīga daudziem Latvijā. Ar visnotaļ patīkamo pensijas vecuma kundzi un viņas vedeklu, izrā-

dās, bijām galda biedrenes, vakariņojot kādas kafejnīcas āra terasē. Runājot par Cēsu pilsētas svētkiem un koncertiem, kuŗi jau izskanējuši, gluži nejausi tikām arī līdz *Jaunajam Vilnim*. Atklājās, ka kundze TV ekrānos cītīgi vēro visu, kas notiek ar JV, viņu sajūsmīnot tā „inteligentā un ietekmīgā” publika, kas festivālu apmeklējot. Kad nenocietos un pavaicāju, vai tiešām eksopolitīķis Ainārs Šlesers, viņsprāt, ir Latvijas inteligences iemiesojums (viņa fotoattēli ar parakstiem, ka Šlesers ar ģimeni ir JV apmeklētāji, rotāja daudzus tīmekļa portālus), kundze ne daudz apjuka. Jāpiebilst, ka JV koncertus tiešām apmeklē politiķi un uzņēmēji, gan ne visi, bet lielākoties tie, kam vairāk patīk Austrumi, un tie, kuŗu politiskajā un saimnieciskajā darbībā bieži vien ir gadījušās kļūmes, kas robežojas ar likuma neievērošanu.

Labi, var sacīt, ka par gaumi nestrīdas. Tomēr acīmredzot *maigā vara* padara drošākus arī politiķus. **Nikolajs Kabanovs**, no *Saskaņas centra* ievēlētais Saeimas deputāts, nesen krievu presē visai nīrdzīgi izteicās par Vispārējiem latviešu Dziesmu svētkiem, kuŗus UNESCO iekļāvusi pasaules kultūras kanonā, – nodēvējot Nacionālo kaŗavīru apvienības koristus par *Waffen SS* 19. grenadieru divīzijas „mūzikālo vadu”, un Latvijas Bankas kori – par dāsni financētu „ofisa planktonu”. Dziesmu svētki pēc deputāta domām ir nacionālistiska manifestācija, kuŗā tiek nests karogs ar stilizētu ugunskrustu. Šeit droši vien vietā ir piebilst, ka krievu valodā runājošajā kopienā gan ugunskrusts, gan vārds „nacionālistisks” nozīmē saistību ar Hitleru, nacis-

mu un fašismu. Deputāts Kabanovs apzināti savā rakstīnā lieto nevis vārdu „nacionāls”, bet gan „nacionālistisks”. Savukārt Latvijas Sociālistiskās partijas (LSP) vadītājs, Eiropas Parlamenta deputāts **Alfrēds Rubiks** publiski sacījis: „Tās represijas, kas bija 1949. gadā, nevar vērtēt viennozīmīgi. Tur daudzi tika represēti pēc nopelniem, jo tie bija tie, kas sadarbojās ar fašistiem.” Šogad tradicionālajā 1. maija mītiņā Grīziņkalnā Rubiks noliedza okupācijas faktu, – Latvijas pievienošana PSRS, viņaprāt, bijusi tikpat brīvprātīga kā iestāšanās Eiropas Savienībā.

Drošības policija (DP) sākusi kriminālprocesu par LSP lideŗa, Eiropas Parlamenta deputāta Alfrēda Rubika publiskajiem izteikumiem par 1949. gada represijām. Kriminālprocess sāks pēc Krimināllikuma panta par to, ka tiek attaisnots noziegums pret cilvēci. Par Saeimas deputāta Nikolaja Kabanova rakstu Nacionālā apvienība *Visu Latvijai! Tēvzemei un Brīvībai* vērsusies pie ģenerālprokurora un Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas. Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa publiski paudusi, ka deputāta Nikolaja Kabanova (SC) aizskaŗošie izteikumi par Dziesmu svētkiem rosina domāt, kā juridiski korrekti formulēt iespēju atņemt deputāta mandātu. Viņa uzsvēra, ka dzīvojam demokrātiskā valstī, kur deputātu amatā ievēl tauta un tikai tauta var atņemt deputāta mandātu, tāpēc juridiski tas nav tik vienkārši. Pašlaik situācija tiekot pētīta un jautājumu par iespēju atņemt deputāta mandātu vērtējo Tieslietu ministrija.

Starp citu, jautājums par mandāta atņemšanu, ja deputāts ir

pārkāpis savā deputāta solījumā sacīto, jau Saeimā ir ticis apspriests saistībā ar valodu referendumu. Saeimas deputāti, kas parakstījās par referendumu un gāja balsot par krievu valodu kā otru valsts valodu, pārkāpa solījumu, kuŗu bija devuši, uzsākot deputāta pienākumu veikšanu un kuŗā sacīts, ka latviešu valoda ir vienīgā valsts valoda. Toreiz šī diskusija jautājumu neatrisināja, atliek cerēt, ka šoreiz Tieslietu ministrija atradīs risinājumu, tāpat kā jācer, ka DP tiks tālāk par kriminālprocesa ierosināšanu.

Kā zināms, sabiedriskajās ziņātnēs ir arī jēdziens „stingrā vara” (*hard power*). Tas ir varas veids, kuŗā pārmaiņas notiek, izmantojot piespiedu vai ekonomisku stimulēšanu. Ekonomiskā ietekme var izpausties kā kukuļošana un kā ekonomiskās sankcijas (ekonomiskā palīdzība). Militārā un ekonomiskā varēnība var likt citiem mainīt viņu pozīciju, par instrumentiem izmantojot atalgojumu vai draudus. Šķiet, Latvijā varam runāt par iekšējo *stingro varu*, kas tiek lietota, lai ekonomiskā tīktu pieņemts viens vai otrs lēmums kāda politiski ekonomiskā grupējuma interesēs. Spilgts *stingrās varas* piemērs, manuprāt, ir ņemšanās ap elektroenerģijas cenu, kuŗa nākamgad celsies, ap atjaunojamiem energoresursiem un Latvijas politiku enerģētikas jautājumos. Latvija ir ļoti atkarīga no Krievijas dabasgāzes. Latvijā (tāpat kā citviet pasaulē) svarīgi ir atjaunojamie energoresursi. Bet Latvija joprojām maksā mazajiem atjaunojamās elektroenerģijas ražotājiem dubultu cenu, un katrs mēģinājums atgādināt, ka mazās ražotnes sevi jau atpelnījušas un ka lielā

iepirkuma cena būtu jāmaina, izraisa pamatīgu viņņošanas politiskajās aprindās un arī savstarpējus publiskus pārmējumus – sak, dubulto cenu vēlas samazināt tikai tie, kas grib saglabāt atkarību no Krievijas dabasgāzes u. tml.

Patiesībā daudzi atjaunojamās elektroenerģijas ražotāji – mazās HES un vēja stacijas – Latvijā pieder ietekmīgiem cilvēkiem, starp kuŗiem ir arī kādreiz ar politiku saistīti cilvēki. Jau esmu rakstījusi, ka, piemēram, ekonomikas ministrs Daniels Pavļuts pat publiski tika apvainots Krievijas interešu lobēšanā, jo vēlas reformas Latvijas enerģētikas politikā un reālajā saimniecībā. Atklāti sakot, līdzīgus piemērus varētu atrast katrā tautsaimniecības nozarē, vienīgi gaidāmais elektroenerģijas cenu kāpums satrauc visus, tāpēc šobrīd tas ir viens no karstajiem tematiem.

Maigā vara darbojas, lēnām pārņemot prātus, saplūdinot pieļaujamo un nepieļaujamo, ideālus pārklājot ar plānu peļņas vai emociju kārtiņu, savukārt *stingrā vara* darbojas tieši un nekautrējoties izmanto melīgus apgalvojumus un aprēķinus. Latvijā ir starp šīm abām varām – no ārpuses nākošās *maigās varas* un iekšienē rūpīgi būvētās *stingrās varas*, kas Latvijā balstās uz atsevišķu grupu interesēm un acīmredzot arī uz iespēju tieši vai netieši piekukuļot lēmumu pieņēmējus. Jācer, ka līdz nākamām Eiropas Parlamenta un Saeimas vēlēšanām Latvijas pilsoņu skaits būs papildinājies ar cilvēkiem, kuŗiem ir skaidra izpratne par ētiku, morāli, saimnieciskumu un izšķērdību.

Sallija Benfelde

Jauka un vērtīga satikšanās: mūzeja „Latvieši pasaulē” stends Vērmanes dārzā

Latvijā dziesmu svētku nedēļa ir pagājusi ar savu krāšņo daudzveidību, skaistām dziesmām, kopības izjūtu un vasaras svelmi. Mūzejs „Latvieši pasaulē” (LaPa) arī piedalījās svētkos, piedāvājot dziesmu svētku apmeklētājiem tikšanos ar mūzeja darbiniekiem un brīvprātīgiem palīgiem Vērmanes dārza amatnieku tirdziņā. Šeit mūzejam kopā ar Pasaulē brīvo latviešu apvienības Izglītības nodaļu (PBLA IzN) visas sešas tirdziņa dienas bija savs stends par temu „Dziesmu svētki, Dziesmu dienas un Kultūras dienas ārpus Latvijas”. Stendu rotāja divi lieli plakāti ar LaPa krājumā atrodamām šo svētku afišām no svētkiem Austrālijā, Amerikā, Kanadā, Anglijā, Vācijā un Zviedrijā, sākot ar Dziesmu svētkiem Anglijā 1947. gadā, līdz pat mūsdienām.

Mūsu galvenais uzdevums bija ievākt ziņas un uzņemt kontaktus ar cilvēkiem, kuri gribētu pastāstīt par savu pieredzi dziesmu svētku, dziesmu dienu un kultūras dienu svētkos ārpus Latvijas – personiskos stāstus un piedzīvojumus, kas saistīti ar latviskās kultūras uzturēšanu trimdā. Atmiņas par dziesmu svētkiem trimdā tiks sakopotas mūzeja izdevumā „Dziesma trimdā”, kas iznāks 2014. gadā.

Aicinājums apmeklēt mūsu stendu skanēja Latvijas Radio, kā arī dažādos plašsaziņas rakstu līdzekļos gan tiešā, gan presē Latvijā un ārpus valsts. Bijām patīkami pārsteigti par ārzemju latviešu un arī vietējo cilvēku atsaucību un lielo ieinteresētību. Kaut arī mūsu stends bija novietots nelielā ejā nostāk no centra un tāpēc bija grūtāk atrodams plašajā tirgus labirintā, jau pirmajā dienā klāt nāca daudz cilvēku, kuri gribēja pastāstīt par savu pieredzi dziesmu svētkos ārpus Latvijas vai uzzināt vairāk par mūzeju un tā darbību. Ļoti priecājāmies par sarunām ar latviešiem no Austrālijas, Amerikas, Anglijas, Brazīlijas, Kanadas, Vācijas, Zviedrijas, kā arī no pašas Latvijas! Ja bija iespējams, īsa kos pieredzes stāstus centāmies pierakstīt uzreiz, bet garākas intervijas sākām pierakstīt tūlīt pēc

Stenda ciemiņi: Ināra Reine (ASV), Vera Volgemute-Rozīte, Eleonora Šturma (ASV), archibiskaps Elmārs Ernsts Rozītis

Ineta un Marianna

„Latvieši pasaulē” un PBLA stenda kopskats

Viešas no Anglijas: Zigrīda Daškevica (pie letes) ar māsu Margaritu

dziesmu svētku beigām, pirms cilvēki atgriezās mājās savās mītnes zemēs.

Interviju procesā atklājās vairākas galvenās temas, kuŗas caurstrāvo viss, ko cilvēki piedzīvojuši dziesmu svētkos ārpus Latvijas: latviešu identitātes uzturēšana un kopības izjūta; ceļošana tālus gabalus, lai piedalītos dziesmu svētkos; emocionāli brīži, sanākot visiem kopā latvietības vārdā; iespēja piedzīvot diriģentu, dziedātāju, komponistu, kopu īpašu uzstāšanos; lepnums par dziesmu svētku svētkiem cittautiešu vidū; attiecības starp dalībniekiem no citām pilsētām, novadiem, valstīm; nakts uzdzīve un dziedāšana līdz rītam; paaudžu atšķirības un daudz kas cits.

Atmiņu un stāstu dokumentēšana vēl turpinās. Ar e-pastu un personiski vēl meklējam ziņas par piedzīvojumiem dziesmu svētkos, kā arī fotografijas un priekšmetus – nozīmītes, afišas, tērpus, instrumentus u.c. Piemēram, ļoti vēlētos „Latvieši pasaulē” krājumā iegūt tādu unikālu un asprātīgu priekšmetu kā ceļošanas komplektu, kas savulaik izveidots Austrālijas latviešu dalībniekiem braukšanai uz Gotlandes dziesmu svētkiem. Pēc nostāstiem, komplektā bijusi soma, uzpūšamais spilventiņš un vēl lidojošais šķīvītis – *The Visby Frisbee*, ko dalībnieki izmantojuši, gan mēģinot to ar draugiem

plūdmalē, gan lietojot par šķīvīti Jaņu svinību laikā.

Ja jūs vēlaties pastāstīt savas atmiņas par dziesmu svētkiem vai jums ir kāds priekšmets, ko jūs gribētu dāvināt „Latvieši pasaulē” krājumam, lūdzu, rakstiet mūzejam - lapainfo@gmail.com vai „Latvieši pasaulē”, Ausekļa iela 6a-12, Rīga, LV 1010. Vairāk informācijas par mūzeju sk. www.lapamuzejs.lv.

Liela cilvēku ieinteresētība stendā deva mums – „Latvieši pasaulē” darbiniekiem un brīvprātīgiem palīgiem – apstiprinājumu, ka mūsu darbs, dokumentējot latviešu pieredzi un dzīvi ārpus Latvijas, ir vērtīgs un cilvēkiem vajadzīgs. Sirsnīgs paldies visiem stenda ciemiņiem – par jūsu stāstiem un jūsu ieinteresētību un labvēlību mūzeja idejas īstenošanā! Liels paldies Džeremijam Smedem par lieliskajiem informatīvajiem plakātiem. Sirsnīga pateicība tiem mūzeja draugiem, kuŗi ziedoja laiku, palīdzot strādāt stendā, tādējādi nodrošinot, lai stends tiktu apsaimniekots visu tirdziņa laiku – visas sešas dienas 12 stundu garumā. Stenda darbība nebūtu bijusi iespējama bez „Latvieši pasaulē” biedru un atbalstītāju palīdzības, – paldies jums! Projektu „Dziesma trimdā” finansiāli atbalsta Latvijas Valsts Kultūrkapitāla fonds.

Marianna Auliciema

Kas notiek Latvijas mājsaimniecībās

Mājsaimniecību budžeta apsekojuma rezultāti liecina, ka pērn Latvijas mājsaimniecības joprojām palielinājušas savus tēriņus – patēriņa izdevumi faktiskajās cenās palielinājušies par 5,7%, savukārt salīdzināmajās cenās (ņemot vērā inflāciju) mājsaimniecību tēriņi 2012.gadā pieauguši par 3,3%, kas ir vairāk nekā 2011. gadā, kad pēc vairāku gadu krituma atkal bija vērojama mājsaimniecību patēriņa izdevumu palielināšanās. Visdrīzāk, mājsaimniecību tēriņu izdevumu pieaugums pērn tomēr ir bijis nedaudz straujāks nekā mājsaimniecību budžeta apsekojumā uzrādītie 3,3%, par ko liecina citi statistiskie dati (gan iekšzemes kopprodukts no izlie-

tojuma puses, mazumtirdzniecības un pakalpojumu sniedzēju apgrozījuma pieaugums u.c.). Viens no iemesliem, kāpēc uzrādītie izdevumi vidēji uz vienu mājsaimniecību locekli varētu būt mazāki nekā reālie mājsaimniecību izdevumi, ir iedzīvotāju nevēlēšanās piedalīties šajā apsekojumā. Īpaši tas attiecas uz mājsaimniecībām ar augstiem ienākumiem un arī uz „aploksņu algu” saņēmējiem.

2011. gadā mājsaimniecību tēriņu palielinājumu galvenokārt ietekmēja pārtikas un mājokļa cenu kāpums un iedzīvotāji bija spiesti tērēt vairāk cenu pieauguma dēļ, bet pērn tēriņu pieaugumu patēriņa cenu kāpums ietek-

mēja mazāk. 2012. gadā patēriņa izdevumu palielināšanos vairāk ietekmēja mājsaimniecību vēlme un arī iespējas tērēt vairāk, pieaugot tautsaimniecībā nodarbināto skaitam un strādājošo vidējai darba samaksai. Samērā lielas naudas summas uz Latviju pārskaitīja arī emigrējušie un peļņā devušie Latvijas iedzīvotāji, tādējādi pērn mājsaimniecības varēja atļauties tērēt vairāk naudas ne tikai pirmās nepieciešamības precēm un pakalpojumiem, bet arī ilglietošanas precēm un atpūtai. Pozitīvi, ka nedaudz mazinājies īpašsvars mājsaimniecību izdevumiem par pārtiku – no 28,8% 2011. gadā līdz 28% pērn, tomēr tas joprojām ir būtiski augstāks nekā rietumval-

stīs un liecina par samērā zemu dzīves līmeni vairākumam mājsaimniecību Latvijā.

Patēriņa izdevumu pieaugums bijis atšķirīgs dažādās sociālekonomiskajās grupās, un to lielā mērā ietekmēja pārmaiņas ienākumos. Uzņēmēju un pašnodarbināto mājsaimniecības tēriņus palielināja par 22%, algotu darbu strādājošās mājsaimniecības – par 4,1%, savukārt pensionāru mājsaimniecības – tikai par 1,6%. Par 1,8% palielinājušies tēriņi mājsaimniecībās, kuŗās ir vismaz trīs bērni. Tieši daudz bērnu ģimenes joprojām ir pakļautas vislielākajam nabadzības riskam, jo var atļauties katram mājsaimniecības loceklim tērēt būtiski mazāk nekā

mājsaimniecības bez bērniem vai ar vienu bērnu.

Šogad Latvijā tiek prognozēta mērena inflācija bez straujiem pirmās nepieciešamības preču un pakalpojumu cenu kāpumiem, līdz ar to galvenais patēriņa izdevumu virzītājs būs iedzīvotāju ienākumu līmenis un strādājošo pirktspējas uzlabošanās. 2013. gadā mājsaimniecību tēriņu pieaugumu pozitīvi ietekmēs arī iedzīvotāju ienākumu nodokļa samazinājums un palielināti atvieglojumi par apgādībā esošām personām.

Edmunds Rudzītis,
SEB bankas sociālekonomikas eksperts

Investīcijas un dubultpilsonība – Latvijas drošības jautājums

Eiroparlamenta deputāte prof. Inese Vaidere intervijā Sallijai Benfeldei

Jūlija sākumā Rīgā norisinājās Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forums. Pretrunīgus vērtējumus izraisīja NCH Capital Inc. vecākā viceprezidenta Kārļa Cerbuļa vērtējums par uzturēšanās atļaujām Krievijas pilsoņiem. K. Cerbulis Forumā norādīja: vai nu mums patīk, vai nepatīk, bet krievi ar uzturēšanās atļaujām ir izglābuši daļu Latvijas, un uzsvera, ka uzturēšanās atļauju programmas ietvaros Krievijas pilsoņi Latvijā investējuši pusmiljardu eiro.

Par investīcijām un Latvijas drošību Forumā uzstājās arī Eiropas Parlamenta deputāte Inese Vaidere. Deputāte pauda uzskatu, ka uzturēšanās atļauju piešķiršana nerezidentiem, kas nopērk Latvijā nekustamo īpašumu vai iegulda bankā zināmu naudas summu, Latvijas ekonomikai nepalīdz. Tas, gluži tāpat kā latviešu mazā vēlme iegūt dubultpilsonību, var valstij kļūt par drošības jautājumu.

Jūs publiski iebildāt pret Forumā pausto Cerbuļa ideju par uzturēšanās atļauju lielo nozīmi Latvijas ekonomikā.

Šos ieguldījumus nosaukt par investīcijām vai inovācijām ir absolūti nepieņemami, jo ar investīcijām un inovācijām šiem ieguldījumiem nav nekāda sakara. Raugoties no ekonomikas viedokļa, šim pasākumam – uzturēšanās atļauju piešķiršanai saistībā ar īpašuma iegādi – ir apšaubāma efektivitāte. Jau tad, kad Saeimā par šiem jautājumiem tika diskutēts, es, būdama Eiropas Parlamenta deputāte, nosūtīju vairākas vēstules Latvijas Valsts prezidentam ar lūgumu neizsludināt šādu likumu, jo viens no likumprojekta iniciatoriem Saeimā toreiz bija Ainārs Šlesers un, manuprāt, šī likumprojekta reālā jēga bija nevis piesaistīt investīcijas un saglabāt iedzīvotājiem darba vietas, bet gan politisks motīvs: dot iespēju Krievijas pilsoņiem iegūt atļauju uzturēties Latvijā. Otrs šīs iniciatīvas iemesls manā skatījumā bija nekustamo īpašumu firmu atbalsts. Sākās nekustamo īpašumu burbuļa krīze, vairākas nopietnas nekustamo īpašumu firmas Latvijā nonāca lielās grūtībās, arī cilvēkiem radās nopietnas problēmas, un bija skaidrs, ka tās risināt var tikai tad, ja tiek piesaistīts ārvalstu kapitāls. Kā šādos apstākļos piesaistīt ārvalstu kapitālu? Sākt „lēti tirgot” uzturēšanās atļaujas!

Tomēr Saeima lēma, ka uzturēšanās atļaujas Krievijas pilsoņiem būs liels atbalsts Latvijas ekonomikā...

Pirmajā reizē prezidents šos grozījumus par uzturēšanās atļaujām Saeimai nosūtīja atpakaļ, bet Saeima tomēr tos atkal ar nelieliem labojumiem pieņēma. Šie grozījumi paredz, ka trešo valstu pilsoņi var saņemt termiņuzturēšanās atļaujas, iegādājoties nekustamos īpašumus vismaz 100 tūkstošu latu vērtībā Rīgas plānošanas reģionā vai republikas pilsētās vai vismaz 50 tūkstošu latu vērtībā ārpus tām.

Termiņuzturēšanās atļaujas var saņemt, arī ja tiek veikts noguldījums bankas subordinētajā kapitālā 200 tūkstošu latu apmērā vai ieguldot līdzekļus uzņēmuma pamatkapitāla palielināšanai 25 tūkstošu latu apmērā kapitālsabiedrībās, kuŗas nodarbina ne vairāk kā 50 darbinieku un kuŗu gada bilance nepārsniedz 7 miljonus latu un nodokļos ir samaksāts ne mazāk kā 20 tūkstoši latu. Citās kapitālsabiedrībās jāiegulda 100 tūkstoši latu. Ir redzams, ka sliekšņi ir tik zemi, ka nav grūti iegūt pastāvīgās uzturēšanās atļaujas Latvijā, un tas patiesībā nozīmē, ka uzturēšanās atļaujas tiek iegūtas visā Šengenas zonā. Tā ir lēta biļete iebraukšanai Šengenas zonā Krievijas vai citu valstu rezidentiem. Kāpēc lai viņi censtos saņemt vīzas vai kārtot kādus citas jautājumus, ja par tik lētu naudu var gadiem ilgi izmantot pastāvīgās termiņuzturēšanās atļaujas!?

Jaunākie dati tik vienkārši nav atrodam, bet publiski pieejamos datos ir redzams, ka 2011. gadā pirmo reizi termiņuzturēšanās atļaujas ir izsniegtas 1263 trešo valstu pilsoņiem, kas nopirkuši nekustamo īpašumu, un 89 ārvalstu pilsoņiem, kuŗi ieguldījuši kapitālsabiedrībās. Turklāt visvairāk šo uzturēšanās atļauju ir saņēmuši Krievijas pilsoņi: uz 2012. gada 1. janvāri – 4457. Tātad lielāko tiesu pērk īpašumus, nevis atbalsta ražošanu?

Biju pārsteigta par Forumā izskanējušo domu, ka krievi gandrīz vai izglābuši Latvijas ekonomiku un ka katra šāda uzturēšanās atļauja nodrošinājusi iespēju vismaz pieciem līdz desmit cilvēkiem palikt Latvijā, nevis aizbraukt darba meklējumos. Nepavisam nesaprotu, kur šādi dati radušies un kā tie rēķināti. Nerezidenti kopumā ir investējuši 318 miljonus latu, bet lielāko daļu – 250 miljonus latu viņi ir ieguldījuši nekustamo īpašumu iegādē. Neredzu, kur varētu būt tās papildus radītās vai saglabātās darba vietas. Nav noticis tas, ko solīja minētā likumprojekta bīdītāji ar Šleseru priekšgalā: ka tas radīs papildu darba vietas. Skaitļi ir pietiekami daiļrunīgi, un es neredzu, ka Latvijas ekonomika šādā veidā ir tikusi izglābta. Nenoliedzami, ir sniegts atbalsts nekustamo īpašumu nozarei, tas ir svarīgi, bet tie ir īpašumu tirgotāji ar savām noteiktām interesēm. Ja vispār ir radītas vai saglabātas darba vietas, tad to skaits ir pavisam neliels. Protams, ir labi, ja nekustamos īpašumus kāds vispār pērk, bet, no otras puses, negatīva tendence ir pilnīgi skaidra – Rīgas reģionā, Jūrmalā un valsts lielākajās pilsētās nekustamo īpašumu cenas ir cēlušās, jo pārsvarā tos iegādājas ārzemnieki, bet vietējiem iedzīvotājiem šīs cenas ir pārlielu augstas un īpašumi ir nesasniedzami. Tāpēc es nesaskatu ieguvumu no uzturēšanās atļauju „tirgošanas” un nedomāju, ka ieguvumi nekustamā īpašuma tirgotājiem atsver tās negatīvās

Inese Vaidere: *“Domāju, ka latviešiem arī ārvalstīs Latvija dziļi sirdī ir mīļa, tāpēc par Latvijas likteni ir jādomā. Nākamajā gadā būs Eiropas Parlamenta un arī Saeimas vēlēšanas, un notikumi Rīgā pašvaldību vēlēšanās rādīja, cik viegli varam zaudēt savas pozīcijas, ja neinteresējamies par vēlēšanām, ja neejam balsot. Cilvēki bieži ir neapmierināti ar parlamentu un valdību, bet, kad reizi četros vai piecos gados ir iespējams kaut ko mainīt, viņi savu balsi neizmanto, kaut dažos gadījumos pat dažas balsis kaut ko maina. Par trimdas latviešiem es zinu, ka daudzi cilvēki savulaik nokavēja pilsonības iegūšanu un vēlāk to vairs nevarēja iegūt. Tāpēc aicinu visus latviešus, kas savulaik neieguva pilsonību, tāpat arī viņu bērnus un mazbērnus, pieteikties uz Latvijas pilsonību. Tas ir ļoti svarīgi, lai Latvijai nozīmīgos jautājumos mēs varētu lemt par labu savai valstij. Atcerēsimies kaut vai valodu referendumu – mēs nepadevāmies, bet Latvijai ļoti nozīmīgu jautājumu vēl var būt ne viens vien, tāpēc ir ļoti svarīgi būt Latvijas pilsonim!”*

tendences, kas mūsu iedzīvotājiem liedz iegādāties labus īpašumus.

Vai uzturēšanās atļaujas Krievijas pilsoņiem var ietekmēt arī mūsu valsts politiku un

drošību?

Pašlaik uzturēšanās atļaujas par nopirktajiem īpašumiem jau ir saņēmuši vairāk nekā 5000 nerezidentu. Tie ir turīgi cilvēki, kas savu naudu ir ieguldījuši

par uzturēšanās atļaujām, un, iespējams, turīgi var ietekmēt Latviju arī politiski. Lielas un nezināmas izcelsmes naudas klātiene Latvijā nav pozitīva. Mēs labi zinām, cik grūti mums ir kļāties ar valodu referendumu, un tagad parādās, kaut arī smieklīgas un nenopietnas, nepilsoņu kongresa aktivitātes. Vienmēr ir jautājums – no kurienes nāk nauda? Ja nauda nāk no pastāvīgajiem nerezidentiem, tad, domāju, var rasties arī politiskas konsekvences.

Vai jūsu ieskatā vajag atļaut uzturēšanās atļauju apmaiņu pret investīcijām, tikai jāmaina apmaiņas mehānisms, kāds ir izveidots Latvijā?

Jā, es domāju, ka tādos grūtos laikos, kādus Latvija ir pārdzīvojuši un lielā mērā joprojām pārdzīvo, var meklēt dažādus ceļus, kā piesaistīt investīcijas. Galvenais mērķis ir darba vietu radīšana, jo cilvēki atstāj Latviju lielākoties tāpēc, ka nav darba vietu. Ja ir nopietni investori, kuŗi investē ražošanā vai nozarēs, kas rada papildu darba vietas, var apsvērt termiņuzturēšanās atļauju izsniegšanu. Jebkuŗā gadījumā runa var būt tikai par biznesa investīcijām uzņēmumos, kas rada darba vietas. Citādu izdevīgumu es Latvijai neredzu, tāpēc, manuprāt, šī politika ir steigšus jāpārskata.

Vai jūsprāt latviešiem vajadzētu aktīvāk mudināt savus bērnus un mazbērnus, kuŗi dzīvo ārpus Latvijas un nav pilsoņi, pieņemt otro – Latvijas pilsonību?

Tas ir ļoti svarīgs jautājums, noteikti ir jāmudina latvieši iegūt Latvijas pilsonību, pat ja viņi šobrīd dažādu iemeslu pēc nedzīvo Latvijā vai ir pārcēlušies uz pastāvīgu dzīvi ārpus Latvijas. Tas taču paplašinātu to vēlēšanu loku, kuŗi noteikti nebalsos par prokremlisko *Saskaņas centru* un līdzīgiem politiķiem. Domāju, ka latviešiem arī ārvalstīs Latvija dziļi sirdī ir mīļa, tāpēc par Latvijas likteni ir jādomā. Nākamajā gadā būs Eiropas Parlamenta un arī Saeimas vēlēšanas, un notikumi Rīgā pašvaldību vēlēšanās rādīja, cik viegli varam zaudēt savas pozīcijas, ja neinteresējamies par vēlēšanām, ja neejam balsot. Cilvēki bieži ir neapmierināti ar parlamentu un valdību, bet, kad reizi četros vai piecos gados ir iespējams kaut ko mainīt, viņi savu balsi neizmanto, kaut dažos gadījumos pat dažas balsis kaut ko maina. Par trimdas latviešiem es zinu, ka daudzi cilvēki savulaik nokavēja pilsonības iegūšanu un vēlāk to vairs nevarēja iegūt. Tāpēc aicinu visus latviešus, kas savulaik neieguva pilsonību, tāpat arī viņu bērnus un mazbērnus, pieteikties uz Latvijas pilsonību. Tas ir ļoti svarīgi, lai Latvijai nozīmīgos jautājumos mēs varētu lemt par labu savai valstij. Atcerēsimies kaut vai valodu referendumu – mēs nepadevāmies, bet Latvijai ļoti nozīmīgu jautājumu vēl var būt ne viens vien, tāpēc ir ļoti svarīgi būt Latvijas pilsonim!

(Turpināts no Nr. 28)
Aivars Sinka

Aizvien ar dziesmu vairogu

Vēsturisks pārskats par Dziesmu svētkiem un Dziesmu dienām Eiropā ārpus Latvijas no 1946. līdz 1989. gadam

Atsevišķu koncertu veltīja Minsteres ģimnazijai – „Minsteres Latviešu ģimnazijas daudzdzimnājs”. Ansambļu koncertā piedalījās „Atbals” no Anglijas un „Solaris” un „Kolibri” no ASV. „Kolibri” spēlēja arī svētku ballē. Doma baznīcā dievkalpojumā piedalījās 17 mācītāji, ievada un nobeiguma mūziku, ieskaitot A. Kalniņa Fantaziju solminorā, spēlēja Brigita Mīze-Trauciņa.

Apvienoto koru uzvedumā „No Dikļiem līdz Minsterē” dziesmas apvienoja dzejnieces Valdas Dreimanis vārdi Jāņa un Kristīnas Bergholcas skandējumā. Kori bija 734 dziedātāji. Diriģēja Lilija Zobena, Marks Opeskins, Guntars Gedulis (Venecuēla), Imants Mežarups (ASV) un Vizma Maksina (Kanada). Koncerta otrajā daļā dziedāja arī kamerkoris – jauna, bet tobrīd kontroversiāla parādība.

Dziesmu svētku nobeigumā tika rikots īpašs brauciens ar vilcienu uz Austrumvācijas robežu, pie dzelzs priekšskara, kur notika svinīgs akts, piedaloties Andrejam Eglītim un Uldim Gravam.

„arī „vadošās aprindās” sāk atskārst patiesību, ka mums trimdā jārada gadsimtus pārdzīvot spējīga latviešu kultūra, mums jāiedvesmo mūsu bērni to pārmanot... Viena no Minsteres dziesmu dienu pamatdomām bija rādīt dzimtenei un trimdai, ka trimdā uzaugusi jauna, darboties spējīga latviešu mūziku paudze, ka trimdas latviešu kultūra neaizies kapā... Andris Vītolīņš, Londonas Avīze Nr. 1936 (1984).

***

Pasaules brīvo latviešu dziesmu dienas Minsterē (1987.g.)

1984. gadā atkusnis Padomju Savienībā vēl nebija maniņš, bet

trīs gadus vēlāk, kad atkal tika rikotas PBLA dziesmu dienas Minsterē, atmoda jau bija sākusies. Svētku atklāšanā piedalījās Rolands Silaraups no Latvijas *Hel-sinki-86* grupas. Tā paša gada jūnijā Rolands no Latvijas bija izraidīts par piedalīšanos akcijā pie Brīvības pieminekļa 1987. gada 14. jūnijā. Silaraups sacīja: „Ja arī vairs neesmu dzimtenē, es nebeigšu prasīt brīvību Latvijai!” Par godu atklāšanai uzbūvēja brīvības estrādi blakus Minsteres pilij. Minsteres pilsēta pasludināja šo nedēļu par „Pasaules brīvo latviešu dienām”.

Rīcības komitejas vadību atkal uzņēmās Jānis Muchks, un viņa prezidijā darbojās arī Artūrs Cipulis, kas bija vadījis pirmo Eiropas Dziesmu svētku rīcības komiteju Hamburgā. Jāņa Muchka meita Anna (arī rīcības komitejas locekle) atcerējās vietējo iedzīvotāju īpašo atsaucību. „pat takso-

1987. gada Dziesmu dienu atklāšana pie Minsteres pils. Labā pusē 550 balsu koris, kreisā pusē berzvaros ieslēpta runātāju tribīne. Jānis Muchks sveic svētku viesus

metriem uz aizmugurējā stikla bija uzraksts: „Taksometri sveic latviešus Minsterē!” Svētkos pilsēta uz nedēļu kļuva ļoti latviska: veikalu skatlogos bija Latvijas karodziņi un cita Latvijas simbolika, ielas izgreznotas ar Latvijas karogiem. Tā Minstere 80. gados dziesmu dienās ietērpās latviešu kara-ga krāsās.”

Viena no lielām atšķirībām salīdzinājumā ar 1984. gada dziesmu dienām bija centrs, ko starplaiķā Minsteres latvieši bija sev uzbūvējuši un kur atradās vieta ģimnazijas internātam. Varēja teikt, ka svētki šoreiz notiek pašu mājās (agrākās skolas telpas bija irētas).

Atkal Ņujorkas latviešu koris mēroja tālo ceļu uz Minsteri, lai atskaņotu Alfrēda Kalniņa operas mūziku. Šoreiz izvēlējās tolaik vēl maz pazīto operu „Salinieki” un uzveda to kopā ar slaveno Nirnbergas simfonisko orķestri. Komponists Andris Vītolīņš *Brīvajā*

Foto: Teodors Aldzeris

Berlīnes mūris

Latvijā rakstīja: „Paldies Andrejam Jansonam un viņa vadītajam Ņujorkas latviešu korim – tie izvērtušies par nozīmīgāko latviešu mūzikas centru ārpus Latvijas – par abu Alfrēda Kalniņa operu atskaņošanu abās Minsteres dziesmu dienās!”

No Austrālijas atkal bija atbraucis „Sauls jostas” ansamblis, kas uzveda „Čāpiņu Jāņa precības”. Šoreiz rokvakarā uzstājās vienreizīgais „Ludvigs dzird!” no Vācijas. Notika piecas teātra izrādes. Solistu un instrumentālistu koncertos piedalījās trimdas mūziķu izlase: Rasma Lielmane, Brigita Mīze, Artūrs Ozoliņš un Ileāna Pētersone, kā arī jaunās paaudzes mākslinieki Pauls Berkolds, Pia Kaufmane un Aleksandrs Livensons. Paralleli oficiālai programmai notika vesela rinda mazāku sarīkojumu.

Jauninājums bija iespēja koristiem pašiem izvēlēties daļu koncerta programmas, piedaloties aptaujā „Mūsu miļākā dziesma”.

Kopkoru koncertā arī pirmo reizi skanēja PBLA dziesmu dienu moto „Piemini Latviju!”, dziesmas komponists: Marks Opeskins. Kori piedalījās 540 dziedātāji, 310 dejotāji un jaunatnes rītā – 147 dalībnieki, kuri, starp citu, izrādīja Andra Heistera kompozīciju ar ļoti interesantu nosaukumu: „Strazdi un zobu suka”.

Tūlīt pēc svētkiem 500 to dalībnieki ar īpaši sarunātu vilcienu devās uz Berlīni, pie Berlīnes mūra. Tur notika gājiens, koncerts, demonstrācija pie mūra un piemiņas brīži pie Staļina un arī nacisma upuru piemiņas vietām. Jaunieši mūri pašu dažās stratēģiskās vietās arī pamatīgi pārkrāsoja ar politiskiem saukļiem un zīmējumiem.

Lai gan esam atstājuši Latvijas zemi, mēs neesam atstājuši mūžīgo Latviju. Atstāt zemi nenozīmē atstāt tautu! O. Pavlovskis dziesmu dienu atklāšanā.

(Turpinājums sekos)

Romāns pakāras

Osvalds Zebris, *Koka nama ļaudis, apgāds „Dienas Grāmata”, 2013.g., 166 lpp.*

Pārpratumu novēršanai jau pašā sākumā pateiksim, ka virsrakstā minētais pakārējies nav jaunā rakstnieka Osvalda Zebra (dz. 1975.g.) romāns **Koka nama ļaudis**, bet ka tā ir viena no romāna personām, koka nama iedzīvotājs students Romāns. Nevar, protams, izslēgt iespēju, ka dažam mazāk pacietīgam un lielāku skaidrību alcējam lasītājam sagribas pakārt vai kā citādi apskādēt arī romānu ar mazo *r*, bet tā tad ir viņa paša darīšana.

Pacietīgu, piepūlīties gatavāku lasītāju ieintrīgēs jautājums, kādu virzienu tad grāmata beigās ieņems, jo rakstnieka nolūki labu laiku paliek grūti atšifrējami. Sākumā lasītāja attieksme noteikti būs simpatiska. Koka nami Latvijā, bieži vien šķībi un greizi un atjaunošanas un remontu nogaidījušies, nereti ir aizsargāti kultūras un vēstures pieminekļi. Tie liekas būt vairāk apdvēseloti nekā jaunāku laiku mūra celtnes, pat ja tajos dzīvo cilvēki, kurus sauc par vienkāršiem ļaudīm. Patīk, ka par stāstītāju jeb romāna es personu izvirzās nams. Netrūkst mūsu rakstniecībā gadījumam, it īpaši jau bērnu grāmatās, kur stāstītāji ir dažādi faunas pārstāvji. Pieaugušajiem rakstītā prozā Jānis

Ezeriņš savu stāstu liek stāstīt blusai, bet Veronika Janelsiņa – kaķim. Gudrs kaķis Gagāriņš laiku pa laikam uzpeld arī **Koka nama ļaudis**, tomēr pamatos visu notikumu novērotājs un to izstāstītājs ir pats koka nams.

Viena no sākotnējām stāstījuma „līnijām” ir dvēseliskā, mistiskā, kas skaisti, kaut neizvērsti, iezīmē visuma noslēpumus un cilvēka trauslo vietu pasaulē. Pēc tam kad nama iemītnieku Vešņikovu septiņgadīgais puika Michails sakās esam redzējis Dievu, nams vispārina: „Mani senie iemītnieki un tagadējie, un arī tie, kas vēl nāks paši ar saviem stāstiem, – viņi visi ir nēmušies un trinušies ap savu serdi, ap kodolu, neko vairāk.” (23. lpp.) Dzīvo būtņu eksistenciālo dižnelaimi pauž kaķis: „Viss ir tikai ceļš. Šis brīdis. Solis uz priekšu, solis atpakaļ – esi pazudis. Tevis vairs nav.” (26.) Šī tema atkārtojas ar nelielām variācijām: „Lūk, Saule un tu. Viena sekundes simtdaļa, un tevis vairs nav. Viens saules mirklis. Cik dzīvības tu vari dot? Cik siltuma?” (56.) Kad Lieldienās vairāki koka nama ļaudis diskutē par Dievu, šaubām un cilvēku brīvo gribu (46.), sāk izskatīties, ka rakstnieks grib pateikt, ka pat

ikdienas cilvēki reizēm prot domāt dziļāku domu un nemaz nav tādi sekli provinciāli, kādus patīk tēlot, piemēram, Ērikam Hānbergam.

Vēlāk sāk likties: varbūt rakstnieka galvenais nolūks tomēr ir notēlot, raksturot daždažādus, gadījuma pēc kādā kopīgā mājvietā, zem viena jumta nonākušus cilvēkus? Piecu nodaļu virsrakstos taču likti tieši šo cilvēku vārdi. Pēc tam kad caur aprakstiem un sīkiem atgadījumiem personāžs iepazīts, sāk attīstīties drāmatiskāki notikumi: 86. lappusē izveidojas kautiņš, tā sakot, uz visas frontes, vēlāk Romāns pakāras, pazūd Regīna, mēģina aizbēgt Vešņikovu bērni... Ir jau labi, to visu var lasīt ar mērenu interesi, tomēr lasītāju neliek mierā jautājumi: ko tas viss nozīmē? Ko rakstnieks īsti grib pateikt? Ir dažādi virzieni, strāvājumi, bet it kā pietrūkst sīzētiskā kopsaucēja.

Uz beigu galu stāstījums kļūst izteikti allegorisks. Viens no nama iemītniekiem – jaunais Zintis ieceļ sevi nama diktatoriska pārvaldnieka lomā, bet nams ņem un sa-grūst. Jebkuŗa cilvēku sabiedrība, liekas sakām autors, ir ne mazāk vāra un trausla par atsevišķo cilvēku, bet pavisam postā tā aiziet,

ja kļūst totalitāra. Varbūt pati pazīstamākā allegorija par nebrīvu sabiedrību ir Džordža Orvela garais stāsts **Dzīvnieku ferma**: tur „paķertas”, apsmaidītas un izsmietas gluži konkrētas sociālistiskās, preti komūnismam ejošas ideoloģizētas vides īpatnības. Osvalds Zebris nesmejas un nav arī tik specifisks, ka lasītājam kļūtu skaidrs, kādu tad konkrētu valsti vai ideoloģiju viņa koka nams pārstāv; viņa pieeja ir vispārfilozofiska, aptuvena. Zinša aģitācijas runa, kas vērsas pret „mācītāju verveļiem”, jo „šodienas cilvēkam jāsaprot, ka tikai sevi pašā tas var atrast atbalsta punktu” (131.), vedina atcerēties bijušo PSRS. Darba izskaņa, kā jau tam laikam jābūt, ir pozitīva: kaut Zintis aiziet bojā, vēl dzīvi palikušie uz vecā laika drupām cels citu namu: „Cēriba ir kļuvusi par pamatu jaunam namam, kas pieminēs gan asaras, gan arī asinis, jo nekas jau nevar tapt no tukša gaisa vien.” (166.)

Osvalda Zebra gala pozīcija: nozīmīgāka par visiem strīdiem, pārpratumiem, mācībām un ideoloģijām ir pati esamība, ap sevi izjūtamās apkārtnes īstena izbau-dīšana. Sagruvušā koka nama ļaudis savam jauncēlamajam namam romāna pēdējā teikumā

vēlas dot vārdu: „Būt.” Romāna beigu noskaņa ir apbrīnojami līdzīga 33. – 34. lappuses garās rindkopas noskaņai italiešu mūsdienu rakstu meistara Alesandro Bariko romāna **Stikla pils** 2004. gada izdevumam latviešu valodā. Lūk, Bariko rindkopas pēdējie divi teikumi:

„Starp nedaudzajām lietām, kuŗas beigu beigās attaisno šo citādā ziņā smieklīgo paradumu – dzīvot, noteikti minams arī šāds brīdis, un tas ir viens no dzidrākajiem, tīrākajiem: būt, vienkārši būt, izdzīvot brīdi, kad šai neatkārtojamajā vakara gaismā piepeši list lietus. Vismaz vienreiz – būt.”

Laikam jau romānam, tāpat kā cilvēkam, jāļauj vienkārši būt un jāizbauda tā esamība. Ne visu cilvēku dziļākās dvēseles dzīles viegli izprast, ne visi cilvēki savā rīcībā ir mērķtiecīgi un viena lēmuma. Priekšnoteikumi, kam jābūt izpildītiem, lai mēs vēlētos iepazīt kādu vēl nesastaptu cilvēku, ir (a) ka šim cilvēkam ir jābūt (jeb jābūt dzīvam), un (b) ka tam jābūt gana interesantam. Šis divas īpašības **Koka nama ļaudīm** nevar noliegt. Lai students Romāns paliek karājāms, kur pakāries! Osvalda Zebra romāns jāpakaŗ nav.

Eduards Silkalns

PAR TAUTSAIMNIECĪBU LATVIJĀ

Dr. Kārlis Āboliņš

Reģionāli vērtībnieki kā lata aizstājēji pēc eiro ieviešanas

1. Euro ieviešana vajadzīga un nepieciešama

Euro ieviešana ir vajadzīga, jo lielākā daļa depozītu un kredītu bankās ir eiro valūtā. Pēc eiro ieviešanas atkritīs samaksa par lata un eiro konvertāciju, un tā ir iespējama naudas summa gadā.

Euro ieviešanas pretinieki argumentē, ka, latu aizstājot ar eiro, Latvija zaudē savu stiprāko neatkarības simbolu. Šeit jāatgādina, ka Eiropas Savienības (ES) pamatā ir tā sauktais Reinzelmes, nevis anglosakšu kapitālisms. Ar ko Reinzelmes kapitālisms atšķiras no anglosakšu kapitālisma? Reinzelmes kapitālisma pamatā ir sociālas tirgus saimniecības izveidošana. Sociālas tirgus saimniecības pamatprincips savukārt ir subsidiaritāte. Šis princips nosaka, ka uz vietas tiek darīts viss, ko uz vietas var izdarīt izdevīgāk un labāk. Tas bija skaidrs pretmets toreizējiem kolchoziem un aptverīgi vadībai no augšas, kas sākas austrumos no Vācijas Elbas upes. Uz šo pretmetu balstās arī ES politika un organizācija. Šodien arī tiem, kuri nav ne financisti, ne ekonomisti, būtu jāsaprot, ka sistēmiskas bankas ir centrāli jāuzrauga. Centrālās uzraudzības pamats pēc subsidiaritātes principa ir kopējā valūta eiro. Ja Latvijas Satversmē uzņemtu norādi, ka Latvija paliek pie lata un līdz ar to nepāries uz eiro, tas nozīmētu, ka tā faktiski izstājas no ES, jo Latvijā nebūtu izmantojams subsidiaritātes princips banku organizācijā un pārraudzīšanā.

Vēl viena piebilde. Pēc manām domām, eiro palielina Latvijas kā neatkarīgas valsts drošību. Neizvaijot šodien nav tā, ka eiro Latvijai dotu lielāku drošību nekā NATO?

2. Latvijas neatkarības izpausmes pēc eiro ieviešanas
Latvijas neatkarības izpausmes uz subsidiaritātes principa pamata ir galvenokārt kultūra, izglītība un tautsaimniecība. Un tautsaimniecība vārda pilnā nozīmē kā Rīgā un citās lielās vai mazās pilsētās, tā arī novados un pat ciemos. Tautsaimniecība, lai Latvijā ekonomiski attīstītos, cilvēki nebūtu prom, bet būtu atpakaļ.

3. Kā panākt tautsaimniecību ekonomiskā?

To panākt, veidojot reģionālas valūtas. Lai man nepārmestu, ka ar valūtām nodarbojas vienīgi centrālā banka, tad sauksim tos par reģionāliem vērtībniekiem (RV). Reģionālo vērtībnieku pamats faktiski ir paldies kartes princips, ko šodien arī Latvijā izmanto katrs lielāks veikals, lai piesaistītu klientus. Reģionālās paldies kartes jeb reģionālie vērtībnieki ir aptverīgāki un tāpēc reģionāli tautsaimnieciskāki.

4. Reģionālas tautsaimniecības iespējas

Uz reģionāliem vērtībniekiem balstīta reģionāla tautsaimniecība uzlabo šādus mērķus un vajadzības:

- veidot jaunas darba vietas un iespējas reģionā,
- ar reģionālu vērtībnieku patērēt un palielināt naudas līdzekļu reģionā,
- palielināt iespēju reģiona iedzīvotājiem izmantot savas iespējas un talantus, lai uzlabotu savu ekonomisko situāciju,
- samazināt atkarību no veikalu ķēdēm un globālizācijas produktiem.

5. Reģionāli vērtībnieki nav nekas jauns

Reģionāli vērtībnieki ir zināmi daudzos veidos daudzguņu un pat gadsimtu garumā. Jaunu aktualitāti reģionāli vērtībnieki ir ieguvuši saistībā ar globālizāciju un eiro. Lai nebūtu pārpratumu, RV nenozīmē, ka attiecīgais reģions norobežojas no globālizācijas vai no eiro un grib palikt autarkisks vai pat neatkarīgs. Nebūt ne. Ar RV panāk, ka blakus tiem dotumiem, ko reģionam dod globālizācija un eiro, tiek attīstīti arī tie dotumi, kas ir attiecīgai pilsētai, novadam, novadu uzņēmumiem, kuriem rūp, lai novads attīstītos.

6. Reģionālu vērtībnieku organizatori

RV organizatori ir vai nu attiecīgi nodibinājumi, vai reģionālas bankas. Latvijas gadījumā tās vislabāk būtu krājaizdevu sabiedrības.

Zviedrijā ir slavenais nodibinājums Y.A.K ar attiecīgām kooperatīvām bankām. Šveicē WIR kooperācija.

Juridisku apsvērumu pēc nav ieteicams, ka RV organizēšanā tieši iesaistītos kāda politiska institūcija, piemēram, pilsētas dome vai pašvaldība.

Nevarēs arī izmantot latus par vērtībniekiem, jo lata vārds paliks Latvijas Bankas īpašumā.

7. Reģionālu vērtībnieku veidošana kā rūsēšanas nauda

Lai veicinātu vērtībnieku izmantošanu, par 100 € saņem vairāk RV – piemēram, 103 RV. Darījumos tad RV tiek uzskatīts par līdzvērtīgu eiro.

RV iemaiņšana atpakaļ uz eiro ir padarīta stipri neizdevīga: vismaz 103 RV pret 98 €. Taču mainīt RV uz € var tikai uzņēmēji un uzņēmumi, pārējiem tie ir jāizdod. No šīs maiņas naudas tiek financēti vērtībnieku izdevēji, bet var arī financēt sociālus pasākumus – bērnu dārzus, sporta aktivitātes, koļus, deju grupas utt.

RV ir veidoti kā rūsēšanas nauda – tie ar laiku zaudē savu vērtību. Vācijā RV izdod lielākoties ik pa katriem trim mēnešiem; ja trešā mēneša beigās RV nav izdots, tas zaudē savu vērtību – norūsē. RV derīgumu var pagarināt, samaksājot rūsas naudu – Vācijā vismaz 2%. Šis rūsēšanas princips ir pamatā tam, ka RV aprītē ir daudzreiz vairāk nekā pamatvalūta. Līdz ar to attiecīgā reģionā vai novadā tiek veicināta tautsaimniecība.

Šo naudas rūsēšanas principu izdomāja vācu-argentiniešu uzņēmējs Silvio Gesells, - lai nauda nebūtu nekas cits kā prece, ko var

mainīt pret citu preci. Ja Argentīna būtu ņēmusi vērā Silvio Gesella domas, ka nauda nav nekas cits kā prece, tā nebūtu piedzīvojuši valsts bankrotu 2000. gadā.

Diezgan ilgu laiku liela problēma RV veidošanā bija naudas zīmju viltošanas iespēja. Taču RV naudas zīmes var izmantot produktīvāk nekā pamatvalūtu. Uz vienas puses drukā naudas zīmes nominālu un citu informāciju, bet otru pusi var izmantot par reklāmas vietu un piedāvāt reģiona uzņēmumiem par samaksu ar RV.

Ja naudas zīmju drukāšana kļūst bīstama, tad alternatīva šodien ir RV organizāciju veidot elektroniski. Tad gan ir vajadzīga attiecīga programmatūra un tehniskās ierīces.

Izdevumus RV sedz galvenokārt ar maiņas naudu, konta nodevām, kā arī ar zema procenta kredītiem vietējiem, maziem un jauniem uzņēmējiem.

8. Centrālo banku naudas politika kā naudas rūsēšanas politika

Patlaban kā Eiropas Centrālā banka (ECB), tā arī ASV Centrālā banka ievēro naudas rūsēšanas politiku. 2012. gada jūlijā ECB pazemināja kredīta likmi zem viena procenta. Tagad tā ir 0,5%. Depozītu likme noslidēja no 0,25% līdz 0%, un nav izslēgts, ka drīz tā būs ar negatīvu procentu. ECB ar to cer panākt, lai bankas atkal sāktu aptverīgi financēt ekonomiku, nevis naudu noparkot ECB.

Vācija ir izteikta krājēju valsts. Krājējiem negatīvi procenti tāpēc šodien ir realitāte, jo noguldījumi nes arvien zemākus procentus. Tas nozīmē, ka noguldījumiem nav vairs lielas jēgas un ir vai nu kaut kas jāpērk, vai jāinvestē. Lai investīcijas būtu jēdzīgas, Vācijā arvien vairāk rodas reģionālas valūtas. Arī Vācijas akciju indekss DAX ir sasniedzis savu visu laiku augstāko novērtējumu. Lielas problēmas Vācijā ir ar lielo nekustamo īpašumu cenu kāpumu, kas daudziem nozīmē drāmatisku dzīvokļu īres maksas paaugstinājumu. Arī tāpēc reģionāli vērtībnieki izplatās Vācijas reģionos.

9. Makroekonomisko panākumu iespējas ar reģionāliem vērtībniekiem

1. Panākumu iespējas ekoloģijā

Īsāki transporta ceļi. Ja izdodas reģionā ražot produktus, kuri citkārt ievesti no tālienes, tad būs īsāki transporta ceļi un mazāka dabas piesārņošana.

2. Ražošana reģionā ir pārskatāma un labāk novērojama

Ja ražošana un patēriņš ir faktiski vienā vietā, tad ražotājs būs spiests ievērot visus ar ražošanu saistītos noteikumus.

3. Iespējama ekonomiskās attīstības maiņa

Vairāk ilgu, izturīgu produktu pretstatā lētiem un ātri nolietojamiem produktiem.

4. Sociāli aspekti

Cilvēki paliek reģionā vai at-

bas attīstībai tikpat svarīgs mērķis kā iepriekš minētā uzņēmumu attīstība.

Latvijai - vienai no zaļākām zemēm pasaulē - šis mērķis būtu jāuztver vēl nopietnāk.

Pēc visiem ar pārtikas produktiem saistītiem skandāliem patērētāji kā Vācijā, tā Luksemburgā arvien vairāk pieprasa reģionālus pārtikas produktus. Līdz ar to notiek zemkopības pārorganizēšana. Prom no industriālās zemkopības, bet virzīšanās uz bioloģisku zemkopību ar mērķi nelietot pesticīdus un herbicīdus, bet augsni uzlabot dabiskā veidā. Vācijā rapša vietā arvien vairāk audzē kaņepes ar nēcīgu narkotikas sastāvu, jo to audzēšanai nevajag ne herbicīdu, ne pesticīdu. Kaņepes var pārstrādāt ļoti daudzveidīgos, ienesīgos produktos.

3. mērķis – zaļā enerģija

Biogāzi, saules baterijas un vēja ratus var izmantot, lai reģions paliktu neatkarīgs enerģijas piegādē.

4. mērķis – reģionam labāks mārketing

Tā kā reģionālie vērtībnieki ir derīgi tikai attiecīgā reģionā, tas tuvina reģiona patērētājus un uzņēmējus, rosina jaunas idejas un iespējas. Uzlabo reģiona infrastruktūru un padara reģionu pievilcīgu kā vietējiem iedzīvotājiem, tā tūristiem.

Otrais mērķu pamatakmens ar šādiem mērķiem:

1. mērķis – kooperatīvi/kooperatīvs

Kooperatīvs organizē vietējo tirgu. Publicē piedāvājumus un pieprasījumus.

2. mērķis – krājaizdevu sabiedrība

Krājaizdevu sabiedrība pārvalda reģionālo vērtībnieku.

3. mērķis – inovācijas

Inovatīvi cilvēki, uzņēmēji, uzņēmumi, iniciatīvas

11. Argumenti pret reģionālu vērtībnieku organizēšanu Latvijā pēc eiro ieviešanas

Latvija ir par mazu, lai veidotu reģionālas naudas. - Pareizi ir, ka vajadzētu pētīt, vai reģioni būtu Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, Latgale vai mazāki reģioni un lielās pilsētas, sākot ar Rīgu, - piemēram, ar Rīdžinieku.

Šādā nelielā valstī vēl tālāk samazināt ekonomisko aktivitāti un daļu no tās mēģināt ar vietējās naudas palīdzību patērēt kaut kāda vēl sīkāka reģiona ietvaros neizskatās lietderīgi. - Iepriekš minētās makroekonomiskās un mikroekonomiskās iespējas ir tik aptverīgas, ka reģionāla nauda būs lietderīga arī Latvijas apstākļos.

Visas sistēmas menedžēšanas izmaksas var pārsniegt ieguvumus – jo sevišķi ņemot vērā nelielo ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitu. Tā kā reģionālas naudas stipri palielina ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitu, tad arī Latvijā, visticamāk, nebūs problēmas reģionālo vērtībnieku menedžēšanā. Igaunija mums atkal aizsteigusies priekšā. Mazajā Paides pilsētā tiek ieviesta pirmā reģionālā nauda Baltijas valstīs.

Latvijas pilsoņu loks jāpaplašina!

2013. gada Daugavas Vanagu Centrālās valdes sēdes rezolūcijas un lēmumi

Reizi gadā Daugavas Vanagu (DV) organizācijas globālā vadība sanāk kopīgā sēdē, lai koordinētu darbību DV zemēs. Šogad sēde notika 27. - 28. jūnijā Valgumā, Engures novadā, Latvijā. Citos rakstos ir jau aprakstīts skaistais atklāšanas akts ar aizsardzības ministra Pabrika runu, kā arī jauki pavadītā vanadžu diena. Valdes sēdes laikā pieņēma rezolūcijas un lēmumus, kas atspoguļo 2013. un 2014. gada prioritātes un izaiņinājumus.

Bez šaubām, viens ļoti svarīgs darbības lauks būs sakarā ar jauno pilsonības likumu. Latviešu sabiedrībā ārpus Latvijas ir tūkstošiem bērnu, kuri piedzimuši pēdējos gados, bet kuriem nav Latvijas pilsonības. Ir arī vairāki tūkstoši, kam nebija iespējams nokārtot pilsonību pirms 1995. gada, un pēc tā jau bija par vēlu bēgļu pēctečiem pieteikties.

Pilsoņu loka paplašināšana ir svarīga, jo pilsonība nodrošina indivīda saikni ar Latvijas valsti, pat ja pilsonis dzīvo ārzemēs. Pilsonība ļaus lielākam skaitam ārzemju latviešu piedalīties vēlēšanās, un pašreizējā situācija, kad Maskavas un oligarchu intereses jau ir spējušas noturēt vadības grožus mūsu galvaspilsētā, padara svarīgu katru balsi Saeimas un Eiropas vēlēšanās.

DV CV sēde 2013. gada 27.- 28. jūnijā Valgumā, Engures novadā, Latvijā

Sēdes lēmumi:

1. DV CV nolemj, ka tās darbībā nav nepieciešama kultūras un jaunatnes nozare. Nozaļu darbību katra zeme vai nodaļa organizē

DV CV valdes sēdes dalībnieki pie Valguma pasaules viesu nama

atbilstoši vietējiem apstākļiem. Zemju un nodaļu aprūpes darbu un sadarbību ar DV CV Pārstāvību Latvijā pārziņā DV CV Aprūpes nozares koordinators.

2. DV CV nolemj arī turpmāk leģionāra pabalstu izmaksāt leģionāra atraitnei vēl gadu pēc viņa aiziešanas mūžībā.

3. DV CV uzdod DV CV Pārstāvībai Latvijā izsniegt tikai dzīvībai svarīgu funkciju nodrošināšanai nepieciešamos medikamentus dr. Vijas Tipaines un dr. Čakstes Tipaines pārraudzībā un tos izsniegt tikai par ārstu receptēm.

4. DV CV nolemj turpināt palīdzības darbu daudz bērnu un adzūģimēnēm bērnu izglītībai.

5. DV CV nolemj izveidot Patiesības fondu, lai financētu aizstā-

vību pret nepatiesiem politiskiem uzbrukumiem un apvainojumiem, kas vērsti pret Latvijas valsti, latviešu tautas un Daugavas Vanagu godu un cieņu.

6. DV CV nolemj atbalstīt patiesas vēsturiskās informācijas aktīvu izplatīšanu.

7. DV CV nolemj turpināt laikraksta *Brīvā Latvija* un *Daugavas Vanagu Mēnešraksta* abonēšanu leģionāriem Latvijā.

8. DV CV uzdod biedrībai „Daugavas Vanagi Latvijā” izstrādāt vanadzēnu un vanadzēnu vadītāju rokasgrāmatas.

9. DV CV izsaka pateicību Daugavas Vanagiem pasaulē par līdzšinējo atbalstu Latvijas Okupācijas mūzeja attīstībai un darbam, kā arī aicina Daugavas Vanagus

turpināt šo atbalstu.

10. DV CV uzdod DV CV Prezidijam un DV CV Pārstāvībai sadarbībā ar biedrību „Daugavas Vanagi Latvijā” īstenot Slokas ielas 122 īpašuma atlikušās trešdaļas dāvinājuma līguma realizāciju.

11. DV CV ar atzinību konstatē, ka Slokas ielas 122 īpašuma pārreģistrēšanas izdevumus segs biedrība „Daugavas Vanagi Latvijā” un Daugavas Vanagi Austrā-

lijā, savstarpēji vienojoties par maksājuma daļām.

12. DV CV nolemj, ka jaunu radošo darbu konkursu par Gunāru Astru un viņa līdzgaitniekiem var uzsākt tikai tad, kad būs beidzies pašreizējais konkurss.

13. DV CV izsaka pateicību DVL par DV CV sēdes izkārtotānu un viesmīlīgu uzņemšanu.

14. DV CV nolemj nākamā DV CV sēdi sasaukt 2014. g. 7. - 9. jūlijā Sidrabēnē pie Hamiltonas, Kanadā, pēc XIV Latviešu Dziesmu svētkiem Amerikas Austrumkrastā.

Sēdes rezolūcijas:

1. DV CV aicina tautiešus ārzemēs pieprasīt Latvijas pilsonību saskaņā ar Latvijas dubulpilsonības likumu, nezaudējot mītnes zemes pilsonību, lai aktīvi varētu piedalīties Latvijas politiskajos procesos.

2. DV CV aicina tautiešus aktīvi darboties, lai Latvijas valsts ir un paliek kā latviskuma kodols un spēka avots tautiešiem Latvijā un citās zemēs paaudzū paaudzēs.

3. DV CV aicina tautiešus cīnīties par Latvijas brīvības un neatkarības stiprināšanu un latviešu kultūras un valodas saglabāšanu.

Uz redzēšanu Sidrabēnē, Kanadā, 2014. gada jūnijā!

Aivars Sinka

ZIŅAS ĪSUMĀ

Ludzā no 31. jūlija līdz 4. augustam norisinās Pilsētas svētki „Saimī ir spēks” (*Saimē ir spēks*), tādējādi uzsverot ģimenes nozīmi un vērtību katra cilvēka dzīvē. Var piedalīties sportiskās un mākslinieciskās aktivitātēs, skan dziedošo ģimeņu koncerts. Dievnamos notiek aizlūgumi par pilsētu, ģimenēm un iedzīvotājiem. Novadpētniecības mūzejam 3. un 4. augustā visiem ieeja ir bez maksas.

Daugavpili no 1. līdz 29. augustam skanēs koncertu cikls „Mūzikālais augusts”, ko rīko Latviešu kultūras centrs ar pilsētas domes, Valsts Kultūrkapitāla fonda, Francijas institūta Latvijā atbalstu.

Upesgrīvā no 26. jūlija līdz 2. augustam norisinājās organizācijas „Klubs „Māja” - jaunatne vienotai Eiropai” rīkotā vasaras mācību nometne jauniešiem (16-25 g. v.) no visas Latvijas. Galvenās temas - eiro ieviešana Latvijā un Rīgas kļūšana par Eiropas kultūras galvaspilsētu. Nometne ir bez maksas, jo to financē no valsts budžetā paredzētās Jaunatnes politikas valsts programmas 2013. gadam. Klubs ir 1995. gadā dibināta biedrība, kuņas mērķis ir veicināt jauniešu izpratni par Eiropas Savienību un jauniešu iespējām tajā.

Viļānos līdz 2014. gada martam rekonstruēs transita ielu - Rīgas ielu (495 m). Darbi notiks ES financētā projekta „Transporta sistēmas potenciāla pastiprināšana Igaunijas-Latvijas-Krievijas starptautiskas nozīmes transporta koridoros” (*ESTLATRUS TRAFIC*) laikā. Latvijā, Igaunijā un Krievijā īstenotā projekta kopējais budžets ir 1 876 570 EUR, ES financējums - 1 688 913 EUR.

Latvijas lielākajā ezerā Lubānā kopš šīs vasaras dabas eksperts Dainis Tučs piedāvā jaunu tūrisma pakalpojumu - atpūtu peldošā mājā. Namiņš uzcelts uz plosta, aprīkots ar divām guļamvietām, galdu, soliņiem un labierīcībām. Tā ir ērta atpūtas vieta dabas baudītājiem, kā arī makšķerētājiem vai putnu vērotājiem. Iespējama arī ekskursija pa Lubāna mitrāju un Teiču rezervātu, ūdensputnu medības un makšķerēšana Lubāna ezerā.

Madonas novada Ļaudonas pagasta „Bielēs” to apsaimniekotāji, bijušie rīdzinieki Inese un Elmārs Bieles aicina ciemiņus no Latvijas un ārvalstīm apskatīt netradicionālo saimniekošanu pēc permakultūras metodes. Mājdzīvnieki ir zaļā iguāna, Vietnams minicūkas, dažādu šķirņu vistas, pīles, truši. Saimnieki dzīvo pēc dabas likumiem un saskaņā ar visuma enerģētiku.

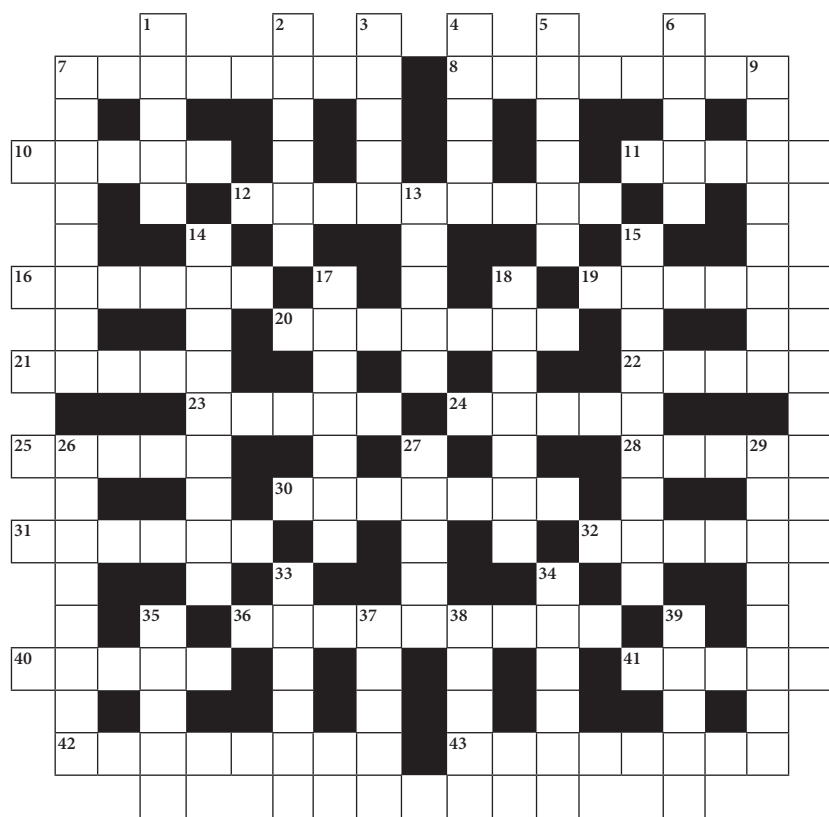
Vestienas pagastā apmeklētājiem durvis vērusi slavenā latviešu animatora Arnolda Burova (1915 - 2006) „Leļļu māja”. 1966. gadā režisors Rīgas Kinostudijā izveidoja pirmo leļļu filmu studiju un uzņēma pirmo Latvijas animācijas filmu „Ki-ke-ri-gū”. 1995. gadā Burovs apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni. Territorijā atrodas kempings „Kadiķi”.

Madonies Astras Riekstiņas ģimenes uzņēmums „Domu pie-tura”, kas atrodas vienā no vislabāk sakoņtajām pilsētas privātmājām, tūristu grupām un citiem interesentiem piedāvā mājas vīnu (upeņu, rabarberu, jāņogu, ķiršu, ābolu un dzērveņu pussaldie vīni) degustācijas programmu.

Īsziņas sagatavojsi Valija Berkina

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis Kārlis Pētersons

šā. 5. Minerāls - izejviela torija ieguvei. 6. Guļamvietas uz kuģa. 7. Transportlīdzekļi, kas virzās grupā cits aiz cita. 9. Honkonga. 13. Novada centrs Latvijā. 14. Sākumpieņēmums kādā deduktīvā teorijā. 15. Sporta veids. 17. Kaklasaite. 18. Pilsēta Kurzemē. 26. Angļu rakstnieks (1811-1863). 27. Sīki izstrādāts kāda objekta rasējums. 29. Pareģi. 33. Pilsēta Itālijas ziemeļaustrumos. 34. Fizikas nozare. 35. Vienkāršākais ūdenražā un skābekļa savienojums. 37. Dzīvībai bistamas vielas. 38. Laukums tenisa spēlei. 39. Īsi formulēti referāta pamatatzinumi.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 28) atrisinājums

Ļimeniski. 1. Asonance. 5. Laimdota. 9. Alkātā. 10. Ekselī. 11. Smalkas. 12. Susla. 14. Norma. 15. Lasis. 19. Izjumovs. 20. Sudmalas. 21. Strostēt. 23. Atsperes. 25. Arkas. 27. Velve. 28. Pals. 32. Aknīste. 33. Askari. 34. Laikam. 35. Iesaiste. 36. Atstiept.

Stateniski. 1. Atapaski. 2. Ōskars. 3. Neass. 4. Ekvators. 5. Laikumis. 6. Inese. 7. Olekts. 8. Atipisks. 13. Lautoka. 16. Agadesa. 17. Fonts. 18. Odesa. 21. Skarlati. 22. Tiesnese. 23. Atvasara. 24. Sasummēt. 26. Krūkas. 29. Liekne. 30. Laims. 31. Melis.

Ļimeniski. 7. Trīsmastu buru kaķakuģi (18. - 19. gs.). 8. Saules dievs sengrieķu mitoloģijā. 10. Sala Vidusjūrā. 11. Aizjūga pieredums. 12. Amatieris - mākslinieks bez pietiekamas sagatavotības. 16. Atdot īpašumā par samaksu. 19. Mēraparātu ciparnīcas. 20. Kurināmās ierīces. 21. Cīnīties. 22. Gaismekļi. 23. Upe Kurzemē. 24. Literārs, zinātnisks vai filozofisks apcerējums. 25.

Vēlreiz. 28. Kuģa kāpnes. 30. Paraugš salīdzināšanai. 31. Starptautiska zēnu organizācija. 32. Valstu apvienības. 36. Optiska ierīce novērošanai no aizsega. 40. Nesaskaņas, strīds. 41. Mazi grauzējdzīvnieki. 42. Izteiciens, kuŗā ir pamācība. 43. Vietas ar ļoti nabadzīgu veģetāciju.

Stateniski. 1. Noguluma iezis. 2. Joks (*sar.*). 3. Pilsēta Vācijā, Rūrā. 4. Upe Indijā un Banglade-

PASKAIDROJUMS

Draugi un paziņas man zvana un vaicā – cik man tiekot maksāts par divu laikrakstu Lidsas Dziesmu svētku fotografiju priekšplānā būšanu (sk. Aivara Sinkas rakstā *Aizvien ar dziesmu vairogu BL Nr. 26 un Nr. 27, 8. lpp.*). Patiesība ir pavisam citāda – biju tur iesaistīta labprātīgās svētku klausās. Korī toreiz vēl nedziedāju, bet visu Dziesmu svētku lielos brīžos allaž ieradās tautastērpā – lepna par vecsmātes brunčiem un mātes šūto kreklu, villaini u.c.

No Vācijas bija atbraucis Ķelnes koris, kuŗā dziedāja, ieskaitot kuŗa diriģentu, septiņi mani radi. Turklāt mans svainis igaunis, profesionāls fotogrāfs Ķelnes universitātes Arhaioloģijas institūtā, kuŗam droši vien bija apnicis *bildēt* neskaitāmas sengrieķu un romiešu statujas un relikvijas, nu izjuta kāri iemūžināt dzīvas radības. Kuŗa autobusam pievienojos tad, kad tas jau piebrauca pie DVF nama - lai darbotos par tulci un būtu, kā vācieši saka, *Mädchen für Alles*. Autobusā

mana vieta bija sēdēt ganģi uz kādas mucas (tās saturs nezināms).

Gājiena fotografijā steidzos garām Londonas koristēm, lai aši tiktu uz studentu mītni, kur ķelniešiem bija naksmājas un man atvēlēts liels zupas katls un kauss, ar ko viņus vakaros pabarot, – vira jāgatavo pašai. Otrs uzņēmums – kopkuŗa ģenerālmēģinājums Lidsas Tautas nama priekšā. Visi diriģenti apkrauvušies fotoaparātiem – kam tos dot? – Tai, kas nedzied! Ko *BL* lasītāji neredz, ir

man gan zem villaines, gan aiz muguras vesels lēvenis tehnikas, – turpretim mans svainis mani pavisam tehniski veikli iemūžināja. Kad izputēja iecerētais dižkoncerts Bradfordā (izdega koncertzāle) un divus koncertus vienā vakarā Lidsas namā ne visi varēja turēt, pievācu divus Vācijas koristes tautasdeļus, 4 un 6 gadu vecus, un, kamēr vakara zupa vārījās, pastalās un tautas tērpos sītām kājbumbu studentu mītnes dārzā. Tiem jau droši vien tagad pašiem ir dēli.

Krika-

Gunāra Astras piemiņas konkursa dalībnieku apbalvošana

Piektdien, 26. jūlijā, viesnīcā „Radi un draugi” konferenču zālē notika Daugavas Vanagu literāri zinātniskā konkursa *Gunāra Astras piemiņai* dalībnieku apbalvošana. Šī konkursa idejas autors ir Vācijā dzīvojošais Daugavas Vanagu biedrs dibinātājs

Imants Balodis, kuŗš gadiem ilgi nepagurstoši ir uzturējis jaunākās paaudzes interesi par dažādiem jautājumiem, kas saistīti ar mūsu tautas un valsts vēsturi arī tās visgrūtākajos posmos.

Konkursa pamatdoma šoreiz bija rosināt jauniešus padziļināti

pētīt Gunāra Astras un viņa laikabiedru darbību un ieguldījumu Latvijas vēstures notikumu kontekstā. Konkursam iesniegto darbu fragmenti tiks sakopoti grāmatā. Visi konkursa dalībnieki saņems piemiņas veltes no rīkotājiem, bet pirmo trīs vietu iegū-

vēji arī naudas balvas. Konkursa darbus izvērtēja kompetenta žūrija, kuŗā bija iekļauti dažādu jomu speciālisti. Uz konkursa apbalvošanu bija aicināti ierasties dalībnieki, žūrijas pārstāvji, preses darbinieki un citi interesenti.

Laura Millere

Sportists un kaŗavīrs Verners Pauzers Aizsaulē

Pavisam nesen *Brīvajā Latvijā* bija ievietota sēru vēsts, ka 91 gada vecumā miris 19. divīzijas 42. pulka 1. rotas komandieris virsleitnants Verners Pauzers.

Ar Verneru Pauzeru man iznāca nejauša tikšanās kādā brīvdienų ceļojumā, kas cauri skaishtajai Švarcvaldei noveda Bērzainē pie Freiburgas. Pauzers tolaik bija šī latviešu kaŗa invalidu atpūtas centra vadītājs, un tur, būdami caurbraucēji, mēs uzkavējāmies vairākas jaukas dienas.

Viņa birojā pavadījām interesantus brīžus sporta un kaŗa laika atmiņās.

Verners arī atzinās, ka daudz no dzimtās Liepājas vairs neatceroties, jo ģimene drīz pārcēlusies uz Rīgu. Tur vēlāk brīvajā laikā sācis nodarboties ar boksu, guvis teicamus panākumus un izcīnījis Latvijas junioru meistartitulu savā svara kategorijā.

Drīz normālo dzīves ritmu pārtrauca krievu okupācija 1940. gadā un kaŗš, kas sāpīgi skāra

visu Eiropu. 1941. gada 14. jūnijā deportācijas un 1. jūlijā atrastie upuŗi Rīgas Centrālcietumā un citās vietās dziļi ietekmēja katra patriotiska jaunekļa, arī Pauzera domāšanu.

Pauzers iestājās 16. Zemgales bataljonā, kas jau 1941. gada oktobrī izbrauca uz Austrumu fronti. 1943. gadā viņš 2. Latviešu brigādes sastāvā piedalījās visās Volchovas kaujās, bet 1944. gada pavasarī sekmīgi beidza Bādteļcas (*Bad Tölz*) vācu kaŗaskolu. Verners ar smaidu atcerējās, ka šīs skolas laikā pēdējo reizi piedalījies boksa sacīkstēs.

Bijis daudz kauju dienu, un viņš vairākkārt ticis ievainots. Pēdējais ievainojums gūts Kurzemē Ziemsvētkos. Tas 23 gadus veco virsleitnantu padarījis par invalidu uz mūžu.

Par drosmi kaujas laukā Krievijā un uz Latvijas zemes apbalvots ar abu šķiru Dzelzs krustu, ar ievainojuma nozīmi zeltā, trieciena un tuvcīņas nozīmēm sudrabā.

Vernera Pauzera cīņu un ciešanu ceļam piederētos Bībeles vārdi: *Tos, ko tas Kungs mīlē, Viņš pārbauda.*

I. Piķelis

Visas Latvijā iznākušās grāmatas varat iegādāties pie lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu.
SIA „L. Grāmata”

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālr. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

Lasiet tīmeklī!
Rietumeiropas latviešu laikrakstu

www.brivalatvija.lv

LILIJA TURCIŅŠ

Dzimusi Lēdmanes pagastā,
Latvijā, 1922. gada 22. oktobrī,
mirusi Lidsā, Anglijā, 2013. gada 8. jūlijā

*Miedziņš nāk, miedziņš nāk,
Nu ir laiks gulēt iet,
Saldus sapņus pasapņot,
Miedziņā atpūsties.*
(t.dz)

dēls Jānis, meita Gunta un dēls Juris ar ģimenēm

Mūžībā aizgājis

VLADISLAVS JANČENOKS

Dzimis Maltā, Rēzeknes raj., Latvijā, 1921. gada 19. augustā,
miris Ketteringā, Anglijā, 2013. gada 21. jūlijā

Dziļā piemiņā viņu paturēs
meita un mazmeitas Latvijā
Siliņu ģimene Korbijā

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,80 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
LS 0,40 par 1 cm²
ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS:
LS 35,-
Pasta adrese:
Ausekļa iela 14 - 2
Rīga, LV - 1010
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784
Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis “Straumēni”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvnīcība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 65; 12 mēnešiem GBP 120. Samaksu ar čekiem, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adrese sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650.-; 12 mēneši Kr 1240.-. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46 8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanis@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 143 eiro; 6 mēn. – 75 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL kods Lettis -che Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, kods 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citas Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čekiem uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā €3 par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €45. Zviedrijā – 500 kr.
Komerģiālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, inģiāliem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakģijas domas. Par lidzstrādnieku honorāriem nepiecieģama iepriekģēja vienoģšanās. Par publikācijas minģto faktu precizģtāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.
Iespēsts: SIA EVEKO, Rģģā

SPORTS SPORTS SPORTS

Medaļas bija tik tuvu...

Eiropas meistarsacīkstēs basketbolā Rīgā sacensību nobeigumā risinājās drāmatiski notikumi. Latvijas U-18 basketbolisti varēja kļūt par čempioniem vai arī izcīnīt bronzas medaļas. Taču neotika ne viens, ne otrs. Vispirms mūsējie ar rezultātu 71:54 (16:11, 19:24, 21:12, 15:7) pārspēja Lietuvas līdzaudžus un kvalificējās pusfinālam, kur bija jāspēlē ar chorvatiem.

Spēle ar Chorvātijas jauniešiem izvērtās drāmatiska. Pēc pirmā puslaika mūsu vienība bija vadībā ar deviņu punktu pārsvaru. Turpinājumā veiksmīgāki bija pretinieki, viņi īsā laikā sadēlēja mūsu pārsvaru un izvirzījās vadībā, no iedzinējiem kļūstot par līderiem. Spēles iniciatīva bija atdota, un izlieto ūdeni neizdevās sasmelt. Nobēgumā tiesneši nefiksēja chorvāta pārkāpumu, un spēles likteni pēdējās sekundēs izšķīra chorvātu basketbolista *trejacis*. Tas psiholoģiski salieca mūsu vienību. Līdz ar to zaudējums - 68:72 (23:18, 16:12, 9:20, 20:22) un iespēja vēl pacīnīties par bronzas medaļām pret spāņiem.

„Bronzas” spēlē mūsu basketbolistus atbalstīt bija ieradies arī Ministru prezidents Valdis Dombrovskis un Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa. Latvijas jaunieši vienu brīdi izvirzījās vadībā pat ar 10 punktu pārsvaru, bet tad pamazām pārsvaru zaudēja. Viss atkal izšķīrās pēdējās minūtēs. Spāņi sāka „bombardēt” mūsu vienības grozu ar tālmetieniem, un šāda taktika attaisnojās. Ceturtdaļas vidū mūsējiem vēl bija

neliels pārsvars – 50:44, bet tas sadila. Nebija efektīvu zāļu pret pretinieku zonas aizsardzību. Tad 24 sekundes pirms spēles beigām spāņi rezultātu izlīdzināja ar tālmetienu. Lai gan Kristaps Pļavnieks realizēja divus soda metienus, spāņi atkal atbildēja ar tālmetienu (!) un panāca vienu punktu savā labā - 57:56. Atlikušajās trīs sekundēs Porziņģa īstenotais izmēsums metiens nesasniedza mērķi, un rezultāta starpība vairs nemainījās. Mūsu basketbolistiem sāpīgs zaudējums ar 56:57 (17:12, 15:13, 11:16, 13:16) un ceturta vieta.

Latvijas U-18 basketbolisti Kristaps Porziņģis un Anžejs Pasečniks iekļauti Eiropas meistarsacīkšu simboliskajā izlasē. Kristaps tika atzīts par turnīra labāko metienu bloķētāju.

***

Ceļš tāls, balvu maz...

Pasaules meistarsacīkstēs BMX ritenbraukšanā pēc ilgāka pārtraukuma norisinājās Okeānijas kontinentā, Jaunzēlandē. Vairāki simti pasaules spēcīgāko BMX braucēju par medaļām cīnījās, pēc lietpratēju vērtējuma. samērā šaurajā, bet ļoti ātrajā trasē Oklandes sporta arēnā. Tālais ceļš saistīts ar lieliem izdevumiem, tāpēc Latvijas vienībā šī un cita iemesla pēc nebija visu labāko sportistu. Edžus Treimanis ārstējas Beļģijas slimnīcā. Par jaunieša Reina Liepiņa braucienam samaksāja viņa vecāki, un jaunais sportists nepalika parādā - savā grupā aizcīnījās līdz pusfinālam, kopvērtējumā izcīnot astoto vietu.

Krūzeru klasē (35-39 g. v. braucējiem) teicami brauca **Gundars Osis**. Viņš izcīnīja bronzas medaļu.

Valsts izlases mehanikis Osis priekšsacīkšu braucienos izcīnīja divas pirmās un vienu otro vietu. Ceturtdaļfinālā viņš uzvarēja savā braucienā, pusfinālā finišēja otrais, bet finālbraucienā bija trešais ātrākais. Par pasaules čempionu kļuva Jaunzēlandes sportists Stīvens Šimanskis.

Latviju junioru konkurencē pārstāvēja Kristens Krīgers, dāmu elitē - Štrombergs, Mankus un Veide. Kvalifikācijas braucienus pārvarēja visi, izņemot Aleksejevu (25.v.).

Astotdaļfinālā braucienos otrais bija Štrombergs, kas piekāpās vienīgi mājīniekam Markam Vileram. Ceturtdaļfinālam kvalificējās arī Mankus, bet kritienu piedzīvoja Veide, kuram tādējādi sacensības beidzās (43.v.). Individuālajā braucienā Štrombergs izcīnīja devīto, Veide - 32., Mankus - 55. vietu.

Ceturtdaļfinālā Mārim Mankusam neveicās, viņiem attiecīgi septītā un sestā vieta, kopvērtējumā - 25. un 22. vieta. Lielajā finālā sīvā cīņā par pasaules čempionu kļuva Lielbritānijas pārstāvis Filips, kas aiz sevis atstāja jaunzēlandieti Marku Vileru un vēl vienu britu Lūisu Brethaueru.

Junioru konkurencē Kristens Krīgers ceturtdaļfinālā, cīnoties par labāku pozīciju, piedzīvoja kritienu, kas viņam neļāva iekļūt starp 16 ātrākajiem braucējiem.

***

Lietuviete labo pasaules rekordu! Lietuvas jaunā peldētāja **Rūta Meilutīte** Spānijas pilsētā Barselonā pasaules meistarsacīkstēs

labojusi pasaules rekordu 100 m brasa peldējumā. Sešpadsmit gadus vecā Meilutīte distanci pusfinālā veica vienā minūtē un 4,35 sekundēs, par 0,1 sekundi labojot četrus gadus veco pasaules rekordu, kas piederēja ASV sportistei Džesikai Hārdijai.

Lietuvas „zelta meitene” Rūta Meilutīte

***

Latvijas tenisiste Diāna Marcinkēviča

izcīnīja savā profesionālajā karjērā trešo vienspēļu titulu un pirmo reizi uzvarēja ITF 25 000 serijas turnīrā Lielbritānijā.

Diāna Marcinkēviča

Finālā Marcinkēviča, kas turnīrā bija izlikta ar sesto numuru, ar rezultātu 5:7, 7:5, 6:2 uzveica serbieti Jovanu Jakšiču. Par titula izcīnīšanu Marcinkēviča nopelnīja 50 WTA ranga punktus, kas arī ir labākais rezultāts viņas karjērā.

Otru uzvaru Latvijas tenisa līdzjutējiem sagādāja **Miķelis Libietis** Sāremā,

Miķelis Libietis

Kuresāres *Future* serijas turnīrā. Libietis, kas šobrīd ATP vienspēļu rangā ieņem 1455.vietu, drāmatiskā finālspeļē ar 6:7 (2:7), 7-6

(7:3), 7-6 (9:7) uzveica igauņu tenisistu Vladimīru Ivanovu, kas sacensībās bija izlikts ar pirmo numuru un ATP rangā ir 430. vietā.

***

Paraolimpietim Silovam - bronza

Par paraolimpietis Aigars Apiņa bronzas medaļu pasaules meistarsacīkstēs Francijā diska mešanā ziņojām mūsu laikraksta iepriekšējā numurā. Augstākās raudzes godalgu - zelta medaļu viņš ieguva lodes grūšanā - 10,23 m, atkārtotot pasaules rekordu. Lodes grūšanā startēja arī Taiga Kantāne - 9,37 m (6.vieta) un Liene Gruzīte - 7,43 m (8.v.).

Latvijas sportistu medaļu pūru papildināja šķēpmetētis Dmitrijs Silovs.

Dmitrijs Silovs

Trešajā mēģinājumā Silova raidītais šķēps lidoja 46,45 m tālu, kas bija otrais labākais rezultāts šajā konkurencē. Šo meistarsacīkšu čempionam, Dienvidāfrikas Republikas šķēpmetējam Reinhardtam Hamanam Latvijas sportists zaudēja tikai 27 centimetrus - uzvarētāja labākais metiens bija 45,72 m tāls.

Andis Ozolnieks izcīnīja devīto vietu diska mešanā. Startējot F46 medicīnas grupā, Ozolnieks labākajā mēģinājumā disku aizraidīja 33,25 m un apsteidza divus konkurentus. **Pēteris Lācis** 1500 m distancē izcīnīja 11., **Edgars Kļaviņš** 100 m - 12. vietu.

***

Plūdmales volejbolā piektā vieta

Latvijas plūdmales volejbola pāris Aleksandrs Samoilovs/Jānis Šmēdiņš ASV Longbičas *Grand Slam* turnīrā iekļuva ceturtdaļfinālā, taču turpinājumā piedzīvoja zaudējumu un ieņēma dalītu piekto vietu.

Cits Latvijas duets Ruslans Sorokins/Toms Šmēdiņš piedzīvoja trīs zaudējumus un beidza sacensības 25.vietā.

P. Karlsons

Līdz bronzas medaļām pietrūka viena veiksmīga metiena...

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

„Straumēnos” svētdien, 4. augustā, plkst. 10.30 DVF nodaļu pārstāvju ārkārtējā sanāksme par „Straumēnu” attīstības projektu. Lūdzu pusdienas pieteikt pie Juŗa Krieva 01788 535132 ne vēlāk kā līdz 2. augustam. Apmeklēt lūdz DVF valde.

„Straumēnos” svētdien, 8. septembrī, plkst. 10 DVF delegātu pilsnaspulce. Apmeklēt lūdz DVF valde.

DIEVKALPOJUMI
A U S T R U M A N G L I J A S
D R A U D Z E, māc. V.Vāvere
Derbijā, Chapel of St. Mary on

the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, 4. augustā, plkst. 12 dievkalpojums.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, 4. augustā, plkst. 15 dievkalpojums.

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Halifaksā, Stoney Royd kapsētā, svētdien, 4. augustā, plkst. 14 Kapu svētki.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, Vācu baznīcā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, svētdien, 18. augustā, plkst.10.30 dievkalpojums ar dievgaldū.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Boltonā BL1 5BU, Heaton kapsētā, sestdien, 3. augustā, plkst. 13 ziedu nolikšana un svētbrīdis kapsētā.

ZVIEDRIJA

Izbraukums ar kuģi pa Stokholmas archipelagu

Latviešu Pensionāru apvienība ielūdz uz izbraukumu ar kuģi par Stokholmas šērām zviedru gīda pavadībā, kuŗš stāstīs par celtnēm, dabu un salīņām mūsu

braucienā. Kuģītis aties trešdien, 28. augustā, plkst. 10.30 no Strandvāgen, ārpus Grand Hotel. Brauksim ar kādu no *Strömma* vecākiem kuģīšiem.

Pēc izbraukuma apm. 2 ½ stundu būsīm atkal pie Strandvāgen. Cena 240 kr. Ar kopīgu maltīti (lunch) 340 kr.

Pieteikšanās, vēlākais, 20. augustā pie Mudītes Hoogland Krastas mudīte hk@hotmail.com tālr.: 08 7526334 vai 08 57162783 vai Diānas Krūmiņš Engstedt kab. tālr. 073 9453966.

Visi laipni aicināti!

LPA

***

Baltiešu diena Svensk-Lettiska foreningens režijā jau ir kļuvusi tradīcija. Šogad tā notiks sestdien, 14. septembrī, plkst. 12.00 - 16.00 „Grödinge Hembygdsgråd” Vārsta. Uzstāsies trīs deju grupas, kas darbojas Stokholmā. Būs ģimene no Talsiem, kas dziedas, spēlēs un arī pārdos gardumus.

Tirdziņš: baltiešu grāmatas, ēdieni, rokdarbi, kosmētika no Rīgas. Arī “blusu” tirgus. Bērnu nodarbības, loterija, kafijas galds utt.

Plašāka info:

www.svensklettiska.se